

Essi Hangasmaa & Nea Tuominen

“Kynnys avun hakemiseen tuntui liian vaikealta”

Kokemuksia parisuhdeväkivallan palveluista

Opinnäytetyö

Kevät 2019

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysala

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Essi Hangasmaa ja Nea Tuominen

Työn nimi: "Kynnys avun hakemiseen tuntui liian vaikealta" Kokemuksia parisuhdeväkivallan palveluista

Ohjaaja: Arja Hemminki

Vuosi: 2019

Sivumäärä: 62

Liitteiden lukumäärä: 1

Parisuhdeväkivalta on edelleen ajankohtainen ilmiö, josta valitettavan usein vaietaan. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää tietävätkö parisuhdeväkivaltaa kokeneet naiset mistä apua hakea ja kenelle he tilanteesta kertovat. Tutkimus tehtiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmään käyttäen, lisäksi käytimme myös jonkin verran kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta työssämme. Määrällinen aineisto kerättiin naisille tarkoitetusta Facebook-ryhmästä, jonne lisättiin linkki Webropol-kyselyyn. Kyselyyn vastasi yhteensä 28 naista. Tutkimuskysymykset olivat: kenelle parisuhdeväkivallan uhrit kertovat tilanteesta? Tietävätkö parisuhdeväkivallan uhrit mistä apua hakea? Vastaavatko tämän hetkiset palvelut parisuhdeväkivaltaa kokeneiden tarpeisiin?

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään parisuhdeväkivallan ilmenemismuotoja, väkivallan vaikutuksia niin yksilöön kuin häntä ympäröiviin ihmisiin sekä tarkastellaan väkivaltaisten konfliktien syntyminen syitä. Teoriaosuudessa käsitellään lisäksi parisuhdeväkivaltaa kokeneen auttamismuotoja ja palveluita. Tutkimus -osiossa tutkimusprosessia ja lopputuloksia kuvataan tarkasti.

Tutkimustuloksissa korostui, että vain harva parisuhdeväkivaltaa kokeneista naisista hakee tilanteeseensa apua. Heidän kokemansa väkivalta oli pääasiassa henkistä- ja fyysistä, mutta taloudellinenkin väkivalta on yhä yleisempää. Uhrit kertovat kokemastaan väkivallasta pääasiassa ystäville, mutta eivät silti hakeudu auttavien palveluiden piiriin. Vastaaajien mukaan tilanne tuntuu liian pelottavalta ja matalan kynnyksen palveluita on liian vähän. Pohdinnassa tuodaan esille, miksi parisuhdeväkivallan pitäisi edelleen olla kehittämistyön kohteena ja kuvataan opinnäytetyöprosessia.

Avainsanat: parisuhdeväkivalta, naisten kokema väkivalta, auttaminen, parisuhdeväkivallan palvelut.

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Health Care and Social Work

Degree programme: Bachelor of Social Work

Specialisation:

Author/s: Essi Hangasmaa & Nea Tuominen

Title of thesis: "It felt too difficult to seek for help" Experiences about relationship violence services

Supervisor: Arja Hemminki

Year: 2019

Number of pages: 62

Number of appendices: 1

Intimate partner violence is still a topical phenomenon, which is unfortunately often kept in silence. Our thesis purpose was to find out whether the intimate partner violence victims know where to find help and whom they tell about their situation. We used mainly quantitative research method in our research, also qualitative method. The material was collected through Facebook- group where we linked our Webropol- questionnaire. We got 28 answers. The research questions were: whom does intimate partner violence victims tell about their situation? Do they know where to find help? Do our services reflect the victims' needs?

In the thesis's theory part different forms of intimate partner violence were discussed, the effect of violence on the person and her relatives and trying to understand why those violence conflicts start. The theory part also tells how to help someone who has gone through relationship violence and what kind of help services we have. Research process and results have been analysed strictly. Research results showed that only few women seek help for their intimate partner violence. The most common forms of violence were psychological -and physical violence, but the financial violence has also become more common. Victims tell about the violence to their friends, but they still do not look for any professional help. From our answers we found out that the situation is too scary to look for help and there is a big need for low threshold services. In the reflection section, we bring up why partner violence should continue to be the subject of development work and describe the thesis process.

Keywords: Relationship violence, violence against women, helping, services for victims of relationship violence

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
SISÄLTÖ	5
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	8
1 JOHDANTO.....	9
2 TUTKIMUSTULOKSIA PARISUHDEVÄKIVALLASTA	10
2.1 Suomalaiset tutkimukset parisuhdeväkivallasta	10
2.2 Kansainväliset tutkimukset parisuhdeväkivallasta.....	11
2.3 Poliisin tietoon tulleet parisuhdeväkivalta tapaukset	12
3 PARISUHDEVÄKIVALTA	14
3.1 Parisuhdeväkivallan määrittely.....	14
3.2 Lähisuhdeväkivallan määrittely	14
3.3 Naisiin kohdistuva väkivalta	15
3.4 Parisuhdeterrori	16
4 PARISUHDEVÄKIVALLAN LAINSÄÄDÄNTÖ	17
4.1 Lainopillisia ohjeita väkivallan uhreille.....	17
4.2 Lähestymiskielto	18
5 PARISUHDEVÄKIVALLAN MONET MUODOT	19
5.1 Fyysinen väkivalta.....	19
5.2 Psykkinen väkivalta.....	20
5.3 Seksuaalinen väkivalta	20
5.4 Taloudellinen väkivalta.....	21
5.5 Hengellinen väkivalta	22
6 VÄKIVALTAISTEN KONFLIKTIEN SYNTY PARISUHTEESSA.....	24
6.1 Väkivaltaisen käyttäytymisen taustaa	24
6.2 Väkivallan kaava	24
7 PARISUHDEVÄKIVALLAN VAIKUTUKSET.....	26
7.1 Parisuhdeväkivallan vaikutukset yksilöön	26
7.2 Parisuhdeväkivallan vaikutukset lähipiiriin ja lapsiin	27
7.3 Parisuhdeväkivallan yhteiskunnalliset vaikutukset	28
8 PARISUHDEVÄKIVALTA KOKENEEN AUTTAMINEN	29

8.1 Parisuhdeväkivallan uhrin auttaminen sosiaalialalla	29
8.2 Selviytymisprosessi.....	29
8.3 Trauma ja sen purkaminen	30
8.4 Kriisityö	31
9 TOIMINTAMALLIT PARISUHDEVÄKIVALLAN UHRIN	
AUTTAMISEKSI.....	32
9.1 Väkivallasta puhuminen	32
9.2 Sovittelu	33
10 PALVELUT PARI- JA LÄHISUHDEVÄKIVALTATILANTEIDEN	
RATKAISEMISEKSI.....	35
10.1 Perheasian neuvottelukeskus ja perheneuvola.....	35
10.2 Turvakodit	35
10.3 Poliisi	36
10.4 Kriisikeskus ja kriisipuhelin	37
10.5 Sosiaalityö ja oikeusaputoimisto	38
10.6 Lääkärit ja terveydenhuolto	39
10.7 Rikosuhripäivystys	39
11 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	41
11.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset	41
11.2 Tutkimuksen tarkoitus ja kohderyhmä.....	43
11.3 Tutkimuksen eteneminen ja analysointi	43
11.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	44
12 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	46
12.1 Määrällisen aineiston tulokset.....	46
12.2 Johtopäätökset.....	49
14 POHDINTA	56
LÄHTEET	58
LIITTEET	65

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Väkivallan muodot.....	42
Kuvio 2. Väkivallan yleisin alkamisajankohta.....	43
Kuvio 3. Väkivallasta kertominen.....	44

1 JOHDANTO

Väkivaltaisesti käyttäytyvän ihmisen kanssa eläminen on vaarallista psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle, eikä kukaan ansaitse tulla kohdelluksi väkivaltaisesti. Väkivallan käyttämisen kaikki syyt ovat tekosyitä. Väkivaltaista käyttäytymistä ei oikeuta stressi, humala, riitely, avioeron ahdistus, uskottomuus, mustasukkaisuus, menettämisen pelko tai seksuaalinen torjunta. Väkivallan alettua, se ei lopu itseksensä. Yhdenkään ei tarvitse sietää väkivaltaa sen varjolla, että ehjä perhe olisi tärkeämpää. Jokaisella on oikeus elää ilman väkivaltaa. (Päänavaus selviytymiseen 1999, 2.)

Tämä opinnäytetyö on katsaus 28 parisuhdeväkivaltaa kokeneen naisen ajatuksiin. Mitä kautta he hakivat apua tilanteeseensa vai hakivatko he? Kokevatko he, että palveluita on tarpeeksi ja vastaavatko palvelut heidän mielestään oikealla tavalla tarpeeseen? Jokaisen parisuhdeväkivaltaa kokeneen naisen tulisi kokea, että apu on lähellä. Valitsimme opinnäytetyön aiheemme oman kiinnostuksemme perusteella. Aihe on yhä edelleen tärkeä ja ajankohtainen. Väkivaltaisesta suhteesta on todella vaikea lähteä ja väkivallan kierrettä on vaikea katkaista. Opinnäytetyösämme tutkimuskysymykset ovat: 1. Kenelle parisuhdeväkivallan uhrin kertovat tilanteesta? 2. Tietävätkö parisuhdeväkivallan uhrin mistä apua hakea? 3. Vastaavatko tämän hetkiset palvelut parisuhdeväkivaltaa kokeneiden tarpeisiin?

Olemme onnistuneet opinnäytetyöllämme nostamaan esiin huolen siitä, kuinka vaikeaksi avun hakeminen edelleen koetaan. Jokaisen parisuhdeväkivallan uhrin tulisi löytää palveluita mahdollisimman helposti, koska ennen avun hakemista, ovat he jo kokeneet pitkän ja vaikean tien. Vain uhrin itse, voivat ymmärtää minkälaista on elämä väkivaltaisessa parisuhteessa ja kuinka syvät jäljet se jokaiseen yksilöön jättää. Sosiaalialan ammattilaisten tulisi tehdä kaikkensa, jotta edes avun hakeminen olisi mahdollisimman yksinkertaista.

2 TUTKIMUSTULOKSIA PARISUHDEVÄKIVALLASTA

2.1 Suomalaiset tutkimukset parisuhdeväkivallasta

Perheväkivalta oli pitkään väkivaltaan liittyvistä käsitteistä yleisin. Nykypäivänä puhutaan kuitenkin yhä enemmän myös pari -ja lähisuhdeväkivallasta. (Ensi ja turvakotien liitto ry 2006, 16.) Parisuhdeväkivallan pitkän ajan muutos on nähtävissä kansallisesta uhritutkimuksesta. Tutkimuksesta selviää, että naiset joutuvat perheväkivallan kohteeksi paljon miehiä useammin. 2000-luvulla naisten kokema väkivalta on pysynyt samalla tasolla mutta vähentynyt 1980-lukuun verrattuna. Kyseisessä vuonna 2009 tehdyssä tutkimuksessa noin puolet naisista kertoivat joutuneensa nimenomaan fyysisen väkivallan kohteeksi. Puolet naisiin kohdistuneesta perheväkivallasta oli nykyisen avio- tai avopuolison tekemää ja hieman yli neljännes entisen puolison tai kumppanin tekemää. (Hannus, Mehtola & Natunen 2011, 17.) Väestöliiton kyselyn mukaan naisiin kohdistuva parisuhdeväkivalta ei ole merkittävästi vähentynyt, mutta pientä laskua on tapahtunut (Väestöliitto 2018, [Viitattu 16.10.2018].)

Uhritutkimuksen lisäksi Suomessa on tehty kaksi tutkimusta, joissa selvitettiin vain naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyyttä. Tutkimuksille oli tarvetta, koska arveltiin, että yleiset uhritutkimukset eivät mittaa naisten kokemaa parisuhdeväkivaltaa yhtä tarkasti kuin naisuhritutkimukset. Tutkimuksissa selvisi, että parisuhteessa olevista naisista viidesosa on joskus kokenut avio- tai avopuolison uhkailua tai suoranaista väkivaltaa. Pääosin väkivalta on fyysistä. Myös eron jälkeen väkivaltaa kohdanneiden naisten määrä on huomattavasti lisääntynyt. Entisen puolison väkivaltaa kohdanneiden naisten määrä oli lähes 70 000 enemmän kuin 1997. Parisuhteessa väkivaltaisesti käyttäytyneistä miehistä noin puolet käyttäytyivät häiritsevästi tai väkivaltaisesti eronkin jälkeen. Tutkimuksista voi päätellä, että naisten kokema parisuhdeväkivalta on suhteellisen muuttumaton ilmiö Suomessa. (Hannus ym. 2011, 17–18.)

Suomessa on myös tehty parisuhdeväkivaltatutkimus yli 60-vuotiaille. Tutkimus toteutettiin vuonna 2010 ja siihen osallistui 1700 kotona asuvaa naista. Tämän tutkimuksen mukaan myös ikääntyneistä joka neljäs on kokenut parisuhdeväkivaltaa. Henkinen väkivalta oli tässäkin tutkimuksessa yleisin ilmenemismuoto, ja sitä seurasi usein taloudellinen hyväksikäyttö. (THL 2018, [Viitattu 16.10.2018].) Väkivalta-koemusten yleisyys ei kuitenkaan riitä kertomaan, kuinka vakavaa koettu väkivalta on. Väkivallan yleisyyden lisäksi on erityisen tärkeää keskittyä siihen, millaisia seurauksia väkivallan kokeminen on naisiin jättänyt. Vakavissa tapauksissa kaksi kolmesta parisuhteen aikana väkivaltaa kokeneesta naisesta saa henkisiä seurauksia kuten masennuksen, itsetunnon laskun ja jatkuvan pelkotilan. (Hannus ym. 2011,18.) 2000-luvun alussa parisuhdeväkivaltaan kuoli Suomessa keskimäärin 17 naista. Surmaaja oli tavallisimmin naisen seurustelukumppani, puoliso tai entinen puoliso. Henkirikokset tehdään yleisimmin kotona tai perhepiirissä. (Väestöliitto 2018, [Viitattu 16.10.2018].)

2.2 Kansainväliset tutkimukset parisuhdeväkivallasta

Pohjoismaat ovat maailman tasa-arvoisimpia maita, mutta silti parisuhdeväkivalta on yleisempää kuin missään muualla maailmassa. Tulokset ovat yllättäviä, koska yleisesti oletetaan, että tasa-arvo vähentää myös parisuhdeväkivaltaa. Italiassa, Kreikassa ja Portugalissa miesten ja naisten välillä on suuria tasa-arvo eroja, silti kyseisissä maissa esiintyy huomattavasti vähemmän parisuhdeväkivaltaa. Euroopan maiden tuloksia ei voida kuitenkaan pitää täysin luotettavina, koska niin monet naiset eivät väkivallasta kerro. (Elsevier 2016, [Viitattu 16.10.2018].)

Monissa maissa kuten Norjassa, Ruotsissa, Englannissa ja Irlannissa on selvitetty parisuhdeväkivallan yleisyyttä aikuisilla. Tutkimuksen ensisijainen tavoite oli verrata kolmea eri tutkimustapaa ja samalla selvittää eroavaisuuksia naisten ja miesten kokemasta parisuhdeväkivallasta. Eri maiden välillä on selviä eroavaisuuksia, mutta naisten ja miesten kokemukset ovat lähes yhtä yleisiä. Norjassa parisuhdeväkivaltaa oli kokenut kuusi prosentti naisista ja Ruotsissa pahoinpidellyksi oli joutunut 0,4 prosenttia naisista. Ulkomaisten tutkimusten yhteenvetona voidaan todeta, että myös ulkomailla naiset kokevat miehiä enemmän parisuhdeväkivaltaa ja naisten kokemaa väkivaltaa on toistuvampaa. (Hannus ym. 2011, 19.)

Myös nuorille on tehty tutkimuksia. 32 maan yliopisto-opiskelijoille tarkoitettu tutkimus osoitti, että lähes kolmasosa nais- ja miesopiskelijoista oli käyttänyt fyysistä väkivaltaa viimeisen vuoden aikana. Tapauksissa väkivalta oli ollut yleensä molemminpuolista, eli kumpikin parisuhteen osapuolista oli tähän syyllistynyt. Tutkimuksesta voi kuitenkin todeta, että seurustelusuhteessa miehet aiheuttavat naisia enemmän fyysisiä vammoja. (Hannus ym. 2011, 20.)

2.3 Poliisin tietoon tulleet parisuhdeväkivalta tapaukset

Poliisille voi ilmoittaa väkivaltatapauksessa uhri itse, tapauksen silminnäkijä tai kuka tahansa, joka on saanut teosta tiedon. On erityisen tärkeää, että poliisi saa tiedon rikoksesta mahdollisimman pian tapauksen jälkeen. Perhe- ja parisuhdeväkivalta on aina ihmisoikeuksia loukkaava rikos. (Poliisi 2018, [Viitattu 24.10.2018].) Yleensä poliisille ilmoitetaan vain vakavimmat parisuhdeväkivaltatapaukset. Ilmoituksista selvästi suurempi osa on kohdistunut naisiin kuin miehiin. Esimerkiksi vuonna 2007 noin 70 prosenttia poliisin tietoon tulleista tapauksista liittyi naisiin. 1990-luvun lopulta alkaen poliisin tietoon tulleiden naisiin kohdistuneet parisuhdeväkivallan tapaukset ovat lisääntyneet. Koko vuoden pahoinpitelyistä noin kahdeksan prosenttia liittyi parisuhdeväkivaltaan. (Hannus ym. 2011, 28.)

Naisiin kohdistuva väkivalta on yleisesti piilorikollisuutta. Kyselytutkimuksen mukaan poliisiin tietoon tulee vain runsas kymmenesosa naisten parisuhteessa kokemista väkivaltatapauksista. Usein rikosilmoitus tehdään vasta sitten, kun vammat ovat riittävän selkeitä ja näyttöä väkivallasta löytyy. Vakavissa kuolemaan johtaneissa parisuhdeväkivaltatapauksissa uhri on yleensä nainen. Vuosina 2003–2008 surmattiin keskimäärin 23 naista vuosittain, viime vuosina väkivaltakuolemien lukumäärä on pysynyt yhtä vakaana. Kun väkivallan seurauksena kuolee mies, hän on tutkimuksen mukaan pahoinpidellyt väkivallan tekijää lähes puolessa tapauksista. Naisiin kohdistuneiden henkirikosten taustalla on yleisimmin parisuhteen ongelmia tai mustasukkaisuutta. (Hannus ym. 2011, 28–30.) Väkivalta yksityisellä paikalla tuli virallisesti syytteen alaiseksi Suomessa vuonna 1995. Rikoslaisissa väkivalta luokitellaan lievään pahoinpitelyyn, pahoinpitelyyn sekä törkeään pahoinpitelyyn. (L 19.12.1889/39, 21 luku, 6§ – 7§.)

3 PARISUHDEVÄKIVALTA

3.1 Parisuhdeväkivallan määrittely

Väkivallan määrittelytapoja on monia, joten yksiselitteinen määrittelemine on vaikeaa. Väkivallan määrittely on aina sidoksissa aikaan, kulttuuriin ja uskontoon (Hannus ym. 2011, 37.) Maailman terveysjärjestö määrittelee väkivaltaa fyysisen vallan tai voiman tahallisenä käyttönä sellaisissa tilanteissa, jotka kohdistuvat toiseen ihmiseen tai ryhmään ihmisiä. Fyysinen väkivalta voi johtaa kuolemaan, vammautumiseen tai kehityksen häiriytymiseen. (Ahola & Ahola 2016, 55.) Väkivalta määritellään mm. toisen tarpeiden, tahdon ja toiveiden kontrolloimiseksi käyttäen verbaaleja ja/tai non-verbaaleja keinoja loukaten ihmisen ruumiillista, henkistä ja/tai sosiaalista itsemääräämisoikeutta. Väkivalta vie pohjan tasa-arvon kehitykseltä, koko yhteiskunnan demokratialta sekä tasa-arvoisilta ihmissuhteilta (Stakes 2002, 11.)

Parisuhdeväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, jonka uhri ja tekijä ovat joko seurustelukumppaneita tai entisiä tai nykyisiä avio- ja avopuolisoita. (Aaltonen ym. 2001, 288.) Väkivalta on aina rikos, vaikka se tapahtuisi oman perheen sisällä. Lisäksi väkivalta määritellään kontrollin ja vallan käytön menetelmäksi siten, että väkivallan tekijä pyrkii hallitsemaan toisen käyttäytymistä, tunteita ja ajatuksia. (Stakes 2002, 11–12.)

3.2 Lähisuhdeväkivallan määrittely

Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, jonka tekijänä on entinen tai nykyinen kumppani, perheenjäsen tai joku muu läheinen henkilö. Kuten parisuhdeväkivalta, lähisuhdeväkivaltakin voi ilmetä esimerkiksi fyysisenä, psyykkisenä, seksuaalisena, taloudellisena tai kulttuurisena väkivaltana sekä laiminlyöntinä ja kaltoinkohteluna. Lähisuhdeväkivallan kokija on yleensä lapsi tai nainen. Etenkin yksipuolinen ja vakava parisuhdeväkivalta on useimmiten miesten naisiin kohdistamaa väkivaltaa. Lähisuhdeväkivaltaan kuolleista ihmisistä suurin osa on ollut naisia. (THL 2017, [viitattu 26.3.2018].) Lapsiin kohdistuvassa lähisuhdeväkivallassa piilorikollisuuden määrä on huomattavan suuri, koska lapsilla ei ole ymmärrystä ilmoittaa asiasta viranomaisille (Oikeusministeriö 2013, [viitattu 7.12.2018].)

Väkivalta läheisissä ihmissuhteissa poikkeaa muusta väkivallasta sekä rikoksena, kokemuksena että väkivallan muotona. Lähisuhdeväkivallan tapahtumapaikkana on usein henkilö oma koti ja tekijänä oma kumppani tai ihminen, jonka kanssa yhteinen arkielämä jaetaan. Tämän tyyppinen väkivalta ei tule aina viranomaisten tai muiden ulkopuolisten tietoon, sillä siihen liittyy paljon häpeää, syyllisyyttä ja vaikenemista. Sitä ei myöskään usein mielletä saman tyyppiseksi rikokseksi kuin esimerkiksi tuntemattoman tekemää väkivaltaa. Se kuitenkin vaikuttaa aina monin tavoin kaikkien osallisten hyvinvointiin ja terveyteen. (THL 2017, [Viitattu 26.3.2018].)

3.3 Naisiin kohdistuva väkivalta

Naisiin kohdistuva väkivalta tuo esiin yhteiskunnassamme vallitsevan sukupuoleen perustuvan syrjinnän ja sen taustalla on usein sukupuolten väliset valtaerot (Amnesty International 2018, [viitattu 17.10.2018]). Naisiin kohdistuva väkivalta on siis yhä tabu, jonka olemassa oloa ei ole haluttu nähdä eikä edes nimetä julkisuudessa (Heinämaa & Näre 1995, 130). Naisiin kohdistuvaksi väkivallaksi katsotaan kaikki fyysisen, seksuaalisen sekä henkisen väkivallan muodot niin työpaikoilla, perheissä kuin yhteiskunnassa (Koski 1999, 11). YK:n julistuksen (1993) mukaan naisiin kohdistuva väkivalta on mitä tahansa sukupuoliperusteista väkivaltaa, joka voi johtaa naisen psykologiseen, fyysiseen tai seksuaaliseen kärsimykseen tai vahingoittumiseen, mukaan lukien myös tällaisen toiminnan uhat, niin julkisessa kuin yksityiselämässäkin. (Koski 1999, 11.) Parisuhdeväkivallasta puhuminen on ristiriidassa sen yleisen käsityksen kanssa, että suomalaisen naisen asema on maailman parhaita. Naisten pahoinpitelyä kuvaavien tilastojen ja tietojen puuttumisessa ilmenee asiaan liittyvä peittely ja salailu. (Heinämaa & Näre 1995, 130.) Tutkimusten mukaan vain viidesosa naisista ja kymmenesosa miehistä ilmoitti poliisille kuluneen vuoden aikana tapahtuneesta parisuhdeväkivallasta (Hannus ym. 2011, 28). Parisuhteessa ilmenevä väkivalta tapahtuu usein piilossa neljän seinän sisällä, eikä sille ole ulkopuolisia todistajia. Parisuhdeväkivallan uhriksi joutuneet naiset eivät ota väkivaltaa oma-aloitteisesti puheeksi, koska he ovat peloissaan ja tuntevat asiasta häpeää ja syyllisyyttä. Kun väkivalta ei tule esiin, jää se myös näkymättömäksi tilastoista, jolloin uhrien tarkkaa lukumäärää ei osata sanoa. (Hannus ym. 2011, 15.)

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksella on naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma. Ohjelman tavoitteena on ollut linjata tarkat ja konkreettiset toimenpiteet naisin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi. Ohjelman tarkoituksena on puuttua väkivaltaan ennakoivasti, parantaa seksuaalisen väkivallan uhrien asemaa, lisätä viranomaisten ja ammattilaisten tietämystä ja erityisesti ehkäistä väkivallan uusiutumista. Ohjelman toteutukseen ovat monialaisesti osallistuneet sosiaali- ja terveys-, sisäasiain-, ulkoasiain- ja oikeusministeriö sekä Opetus- ja Poliisihallitus. (THL 2018, [viitattu 23.11.2018].)

3.4 Parisuhdeterrori

Parisuhdeterrori on pitkään kestäneen parisuhdeväkivallan yksi muoto. Sille on tyypillistä vakavan fyysisen, henkisen ja mahdollisesti seksuaalisen väkivallan lisäksi kumppanin yksityisen elintilan kaventaminen sosiaalisia suhteita ja taloudellista itsensä suojaus-oikeutta rajoittamalla. Muista parisuhdeväkivallan muodoista poiketen parisuhdeterrorille on tyypillistä yhteisen omaisuuden rikkominen ja itsensä vahingoittamisella uhkaaminen. (THL 2015, [viitattu 26.3.2018].)

Parisuhdeterrorin uhrin ovat usein tekijästä taloudellisesti riippuvaisia. Riippuvuus tekee suhteesta lähtemisen entistä vaikeammaksi. Pitkään jatkuessaan parisuhdeterrorin käytös aiheuttaa yleensä uhrille fyysisten vammojen lisäksi myös pysyviä henkisiä traumoja. Parisuhdeväkivallan takia apua hakevat ovatkin usein juuri parisuhdeterrorin uhreja. Tämä kertoo myös siitä, että parisuhdeväkivaltaan haetaan apua usein vasta sen pitkittyessä ja muuttuessa erittäin vakavaksi ja hengenvaaralliseksi. (THL 2018, [viitattu 26.3.2018].) Vuonna 2011 tehtyjen rikosilmoitus perusteella tyypillinen parisuhdeterrorin uhri on korkeintaan 40-vuotias nainen, jolla on vakava päihdeongelma ja joka kokee parisuhteessa toistuvaa puolisonsa tekemää väkivaltaa. Väkivalta ei jakaudu yhteiskunnassamme tasaisesti. Pieni osa väestöstä kokee sekä tekee parisuhdeväkivaltaa huomattavasti enemmän kuin muut ja tästä joukosta vielä pienempikin osa joutuu jatkuvan kroonisen väkivallan uhriksi. (Haaste 2013, [viitattu 7.12.2018].)

4 PARISUHDEVÄKIVALLAN LAINSÄÄDÄNTÖ

4.1 Lainopillisia ohjeita väkivallan uhreille

Kuka tahansa voi ilmoittaa poliisille, jos kokee tai havaitsee lähipiirissä väkivaltaa. Ilmoittaminen on tärkeää, koska sitä ennen viranomaisetkaan eivät voi parisuhdeväkivaltaan puuttua. Valitettavan usein uhri kuitenkin jää väkivaltaiseen suhteeseen suhteen loppumisen tai taloudellisten vaikeuksien pelossa. Ulkopuolisen kuten esimerkiksi terveydenhoitajan väliintulo poistaa uhrin vastuun ilmoittamisesta, joten väkivallan tekijä ei voi syyttää uhria väkivallan ilmitulosta. (Kaitue, Noponen & Slåen 2007,41.)

Mikäli joutuu pahoinpitelyn kohteeksi ja haluaa tekijälle rangaistuksen, tulisi ottaa välittömästi yhteyttä poliisiin rikosilmoituksen tekemistä varten. Peseytymistä ja muuta siistiytymistä tulisi välttää, sillä verijäljillä on merkitystä pahoinpitelyn näyttönä. Todistusaineiston saamiseksi tulisi hakeutua pikimmiten myös lääkäriin, ja hänelle tulisi kertoa tarkasti pahoinpitelytilanne, sillä potilasasiakirjoihin merkityt maininnat toimivat näyttönä/todistusaineistona. (Mononen-Mikkilä ym. 1999, 51.) Rikosilmoituksen tekemisen jälkeen oikeus siirtyy viranomaisille, kuten poliisille, syyttäjälle ja tuomioistuimelle. Koko prosessi poliisilta tuomioistuimelle kestää keskimäärin muutamasta kuukaudesta reiluun vuoteen. (Kaitue ym. 2007, 42.)

Uudet seksuaalirikossäännökset astuivat voimaan 1.1.1999, ja ne ovat huomattavasti aikaisempia selkeämpiä. Raiskausrikokset on jaettu porrastetusti kolmeen eri tunnusmerkistöön: raiskaus, törkeä raiskaus ja pakottaminen sukupuoliyhteyteen. Virallisen syytteen alaisia rikoksia ovat raiskaus ja törkeä raiskaus, mutta sukupuoliyhteyteen pakottaminen on asianomistajarikos, mikä tarkoittaa sitä, että syyte tulee nostaa tai esittää syytepyyntö vuoden kuluessa tapahtuneesta –muussa tapauksessa rikos on vanhentunut. Jos kyse on sukupuoliyhteyteen pakottamisesta, virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, mikäli asianomistaja ei ole pyytänyt sitä. Asianomistajalla ei ole oikeutta esittää uudelleen syyttämispyyntöä, mikäli hän on perunut sen kerran. (Stakes 1999.)

4.2 Lähestymiskielto

Henkilö voi hakea lähestymiskieltoa itseään tai toista häntä uhkaavasti käyttäytyvää kohtaan. Lähestymiskieltoa voi pyytää perustellusti kuka tahansa henkilö. Yleensä tapaukset koskevat entisen asuinpuolison tai kumppanin jatkuvaa häirintää ja henkilö haluaa turvata itsensä lähestymiskiellon avulla. Lähestymiskieltoa anotaan käräjäoikeudesta, kirjallisesti tai suullisesti. Kielto on voimassa käräjäoikeuden määrittämän ajan. Se ei voi kuitenkaan koskaan kestää yli vuotta. Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan asettaa vain kolmeksi kuukaudeksi. (Poliisi 2007, [viitattu 24.10.2018].)

Lähestymiskiellon rikkominen on rangaistava teko. Kiellon rikkominen tarkoittaa palaamista kyseiseen asuntoon, josta henkilö on saanut häädön lähestymiskiellon ajaksi. Kielto koskee myös tapaamista, seuraamista ja tarkkailua. Henkilökohtaisten tavaroiden hakemista tai lasten näkemistä lähestymiskielto ei kuitenkaan koske. (Rantala ym. 2008, 221.) Lähestymiskiellon rikkomisesta seuraa rangaistuksena sakkoa tai enintään vuosi vankeutta. Kiellon rikkominen on aina rikos, jonka syyttävä vie oikeuteen. Jokainen lähestymiskielloista merkitään poliisin erityiseen henkilörekisteriin, joka on tarkan valvonnan alla. Jos lähestymiskieltoon määrätty henkilö jatkaa suojattavan henkilön häirintää, saa paikalle hälytetty poliisi viedä kyseisen henkilön säilöön ja kuulusteluun jatkotoimenpiteitä varten. (Rauta ym. 2014, 36.)

5 PARISUHDEVÄKIVALLAN MONET MUODOT

5.1 Fyysinen väkivalta

Fyysinen väkivalta alkaa pieneltä tuntuvalta teolla, joka kasvaa ajan myötä. Jo kevyt kiinni pitäminen tai tönäisy ovat väkivaltaa, jos se tapahtuu vastoin ihmisen omaa tahtoa. Parisuhteessa fyysinen väkivalta on harvoin väkivallan ensimmäinen muoto. (Naisten linja 2018, [viitattu 20.11.2018].)

Väkivalta on usein tutkimuksissa määritelty ruumiilliseksi vahingoittamiseksi tai pakkotamiseksi, sekä käsitteenä se on viitannut myös väkivaltaiseen vallan ottamiseen ja voiman käyttöön. Usein parisuhdeväkivallan uhrit tarkoittavat väkivallalla fyysistä pahoinpitelyä. Väkivalta parisuhteessa on usein fyysisesti vakavaa, toistuvaa sekä terveyttä ja hyvinvointia kokonaisvaltaisesti uhkaavaa: potkimista, ruhjomista, seinään heittelyä, nyrkillä päähän lyömistä, seinään hakkaamista, kuristamista tai raskaana olevan naisen vatsaan potkimista. (Lehtonen & Perttu 1999, 37.) Myös kodin ja esineiden rikkomista voidaan pitää henkisen väkivallan lisäksi fyysisenä väkivaltana, vaikka siitä ei aiheutuisi ulkoisia vammoja toiselle osapuolelle (Ensi- ja turvakotien liitto 2018, [viitattu 21.9.2018].)

Vaikka ruumiilliset arvet ja ruhjeet ajan kanssa yleensä parantuvatkin, parisuhdeväkivalta jättää jäljet. Se voi jäädä kummittelemaan mieleen piinaavina, elämää rajoittavina muistoina. Väkivalta jättää myös elinikäisiä vammoja, ja pieni osa parisuhdeväkivaltatilanteista johtaa kuolemaan. (Husso 2003, 46–47.) Fyysisen ja psyykkisen väkivallan erottelu voi olla problemaattista, sillä harvoin on sellaista fyysistä väkivaltaa, mikä ei jättäisi jälkiä myös henkisesti, ja jo pelkkä fyysinen väkivallan uhka on osaltaan vakavaa henkistä väkivaltaa. (Husso 2003, 47.) Lievä pahoinpitely on nykypäivänä virallisen syytteen alainen teko. Tämä tarkoittaa sitä, että väkivallan tekijää kohtaan voidaan nostaa syyte, vaikka uhri ei sitä haluaisikaan. Usein erityisesti fyysistä väkivaltaa peitellään ja siitä koetaan häpeää. (Mielen terveyden keskusliitto 2018, [17.10.2018].)

5.2 Psyykkinen väkivalta

Henkinen väkivalta on mitä luultavimmin yleisin väkivallan muoto. Se voi olla sanallista tai sanatonta, ja se ilmenee huutamisena, alistamisena, kiroiluna, nöyryyttämisenä, pilkkaamisena, nimittelynä, kontrollointina, vähättelynä, pelotteluna, häirintänä, syyttelynä, uhkailuna, alentavana käyttäytymisenä sekä painostamisena. Uhkailu voi olla fyysistä väkivallan uhkaa, mutta myös pelottelua, kuten tavaroiden heittäilyä. Pelottelulla ja uhkailulla on ruumiillisen väkivallan kaltainen ahdistava ja uhaava vaikutus. Uhkailussa voidaan käyttää myös taloudellista painostusta. Ilkivalta, omaisuuden rikkominen ja esimerkiksi lemmikkieläinten julma kohtelu ja kiduttaminen ovat sekä henkistä että fyysistä väkivaltaa. (Lehtonen ym. 1999, 38 –39.) Ulkonäköön tai persoonaan kohdistuva halventava arvostelu sekä korostunut mustasukkaisuus ovat myös henkisen väkivallan muotoja (Ensi- ja turvakotien liitto 2018, [viitattu 21.9.2018].)

Eräs väkivallan piirre on sen eskaloituminen eli sen vakavammaksi ja vaarallisemmaksi muuttuminen kerta kerran jälkeen, ja usein se alkaa sanallisesta väkivallasta muuttuen myöhemmin fyysiseksi väkivallaksi, ja toimii näin ikään kuin fyysisen väkivallan katalysaattorina. Henkinen väkivalta on eräänlainen verkko, jossa ruumiillinen kipu, psyykkinen kärsimys ja emotionaalinen ahdistus kietoutuvat toisiinsa, ja näin ollen väkivallan kokemuksessa henkisen ja fyysisen kivun ja tuskan tunteet yhdistyvät osaksi väkivallan osapuolten olemassaoloa. (Lehtonen ym. 1999, 38 – 39.)

5.3 Seksuaalinen väkivalta

Seksuaalisella väkivallalla tarkoitetaan seksiin tai seksuaalisiin toimiin pakottamista. Seksuaalista väkivaltaa kokevat naiset, miehet ja lapset ja väkivallan tekijänä saattaa olla oma perheenjäsen, puoliso, ystävä tai työkaveri. Seksuaaliseksi väkivallaksi lasketaan epätoivottu lähentely, vihjailu, lapsen seksuaalinen lähestyminen, raiskauksen yritys ja raiskaus. (National Sexual Violence Resource Center 2010, [viitattu 17.10.2018].) Toisen pakottaminen seksiin väkivaltaa käyttämällä tai sillä uhaamalla on raiskaus. Tilanne, jossa käytetään hyväksi toisen puolustuskyvyttömyyttä sukupuoliyhteyteen pääsemiseksi, on myös raiskaus. Näistä teoista tuomi-

taan yhdestä kuuteen vuoteen vankeutta, mutta jos raiskaus on vakavuudeltaan vähäiseksi arvioitu, tuomitaan siitä vankeutta neljästä kuukaudesta neljään vuoteen. Tilanne, jossa esimerkiksi esimies pakottaa työntekijän seksiin uhkaamalla tätä irtisanomisella, saattaisi tulla tuomituksi tämän lievemmän asteikon mukaan. Mikäli väkivaltaa käytetään raiskauksessa, lievempää asteikkoa ei voida soveltaa. (Minilex 2018, [viitattu 4.12.2018].)

Seksuaalinen väkivalta on aina myös merkittävä osa fyysistä väkivaltaa. Parisuhteessa ja avio- tai avioliitossa tehty raiskaus on rikosasia. Suomessa raiskaus avioliitossa muuttui rikokseksi vasta vuonna 1994. Muihin Euroopan maihin verrattuna tämä lainmuutos tapahtui myöhään. Ruotsissa esimerkiksi raiskaus avioliitossa on ollut rikos jo vuodesta 1962 lähtien. (Väestöliitto 2018,[viitattu 4.12.2018].) Seksuaalinen väkivalta voi olla myös kehon arvostelevaa kommentointia, painostamista erilaisiin seksuaalisiin tekoihin tai suostumista yhdyntään pelon takia. Jokaisella ihmiselle on oikeus fyysiseen koskemattomuuteen kaikella tavalla. (Rikosuhripäivystys 2014, [viitattu 26.3.2018].)

Väkivaltaisessa parisuhteessa elävän naisen voi olla todella vaikea tunnistaa sellainen seksuaalinen kanssakäyminen, joka ei kuulu normaaliin parisuhteeseen. Rajan vetäminen toivotun seksuaalisen kanssakäymisen ja pakotetuksi tulemisen välillä voi olla hyvinkin vaikeaa. Parisuhteessa nainen voi tiedostamattaan käyttää seksiä apuna, kun hän yrittää välttää pahimmat konflikti -ja riitatilanteet. (Väestöliitto 2018, [viitattu 4.12.2018].)

5.4 Taloudellinen väkivalta

Lähisuhteen taloudellinen väkivalta juontaa juurensa historiaan, jolloin naisen asema ja toimeentulo olivat sidoksissa mieheen. Valitettavasti taloudellinen väkivalta vallan käytön ja alistamisen keinona on edelleen vahvasti läsnä. (Lehtonen ym. 1999, 42–43.) Puoliso voi esimerkiksi estää uhria käymästä töissä, kontrolloida rahankäyttöä, rajoittaa päätäntävaltaa ja jättää ulos taloudellisista päätöksistä (Ensi- ja turvakotien liitto 2018, [viitattu 21.9.2018].)

Taloudellinen väkivalta ilmenee harhauttamisena, kiristämisenä, kavaltamisena tai rahankäytön kontrolloimisena, ja usein se liittyy muuhun väkivaltaan. Usein talou-

delliseen väkivaltaan liittyy vaatimus selvitykseen pennilleen rahojen käytöstä esimerkiksi kuitit esittämällä, ja lisäksi vaatimukseen sisältyy fyysisen väkivallan uhka. (Lehtonen ym. 1999, 42 – 43.)

Fyysinen ja henkinen parisuhdeväkivalta tunnistetaan ammattipiireissä jo melko hyvin, mutta vähemmälle huomiolle on jäänyt taloudellinen väkivalta. Se on pahimmillaan karkeaa vallankäyttöä, joka varjostaa monien pariskuntien elämää, kertoo Anniina Kaittila.

Ylen artikkelissa Kaittila tarkastelee parisuhteen konflikteja, jotka liittyvät rahaan. Lievimmillään riidat ovat rahasta aiheutuvia pieniä erimielisyyksiä, jotka eivät oikeastaan tuo painolastia parisuhteelle, ja joita on toisinaan jokaisessa parisuhteessa. Äärimmäinen muoto rahan aiheuttamista riidoista on taloudellinen väkivalta, jossa parisuhteessa toisen tavoite on kontrolloida kumppania rahan avulla sekä heikentää hänen taloudellista tilannettaan. Kyse on tällöin väkivallasta, joka on toisen osapuolen aiheuttamaa, vahingollista ja loukkaavaa vallankäyttöä. (Yle akuutti 2015, [viitattu 4.12.2018].)

5.5 Hengellinen väkivalta

Hengellinen väkivalta on yleisesti henkistä väkivaltaa, joka vetoaa uskonnollisiin asioihin. Tekijä käyttää esimerkiksi kristillistä sanastoa hallitakseen ja alistakseen toista. Uskonto on niin sanotusti väkivallan käyttäjän suora väline. Väkivallan takana on aina tietty henkilö, mutta uskonnollisen yhteisön vastuuta ei silti sovi vähätellä. Uskonnon väärinkäyttäjiä esiintyy eniten yhteisöissä, jossa terveelle ja kriittiselle ajattelulle ei enää ole sijaa. Hengelliseen väkivaltaan liittyvä uskonnollinen yhteys ei tee rikoksesta yhtään sen lievempää. Vaikka Suomessa onkin laaja uskonvapaus, ei se silti oikeuta minkäänlaisiin rikoksiin tai ihmisoikeuksien rikkomiseen. (Kirkko ja kaupunki 2013, [viitattu 4.12.2018].)

Hengellinen väkivalta on uskontoon kytkeytyvää henkistä mutta myös fyysistä väkivaltaa. Hengellinen väkivalta ilmenee parisuhteessa toisen uskonnollisuuden ja uskonnollisten tarpeiden halveksimisena, pilkkaamisena ja jopa estämisenä. Se voi olla myös uskonnollisten tapojen noudattamiseen pakottamista tai uskolla jatkuvasti pelottelemista (Nettiturvakoti 2018, [viitattu 17.10.2018].) Eri uskonnoissa on erilaisia käsityksiä miehen ja vaimon asemasta. Hengelliselle väkivallalle on tyypillistä

vaimon alamaisuutta koskevien Raamatun kohtien esiin nostaminen. Useissa uskonnollisissa parisuhteissa vaimon asema määriteltiin siteeraamalla kohtia Raamatusta, kuten esimerkiksi ” Vaimon tulee totella miestään.” Joillakin naisilla parisuhdeväkivalta aiheutti pelkoa siitä, että hänet hylätään uskonnollisen yhteisön ulkopuolelle ja ettei kukaan seurakuntalainen pidä hänen kokemustaan totena. (Hannus ym. 2011, 49.)

Henkisen väkivallan ilmenemismuotoja uskonnon varjolla ovat esimerkiksi painostaminen, uskon ja elämän äärimmäisen tiukka kontrollointi, pakkokäännyttäminen, yhteisöstä eristäminen, pelottelu sekä armoton syyllistäminen. Kumppanin hyväksikäyttöön tai alistamiseen pyrkivä henkilö voi osoittaa valtaansa myös seksuaalisella tai fyysisellä väkivallalla. Uskonyhteisö on välillisesti tai suoraan syynä väkivaltaan, ja uskonto on käyttäjän väkivallan väline. Uskonnon väärinkäytösten takana ovat yksilöt, mutta ei sovi vähätellä yhteisön vastuuta, sillä tietyt toimintakulttuurit ja opit mahdollistavat väkivallan. Vinoutuneet yhteisöt sekä vallankäyttäjät usein toistavat samoja toimintamalleja ja virheitä. (Kirkko ja kaupunki 2013, [viitattu 4.12.2018].)

6 VÄKIVALTAISTEN KONFLIKTIEN SYNTY PARISUHTEESSA

6.1 Väkivaltaisen käyttäytymisen taustaa

Väkivaltaa selitetään monin tavoin, ja syitä väkivaltaiseen käyttäytymiseen voidaan löytää muiden muassa perintötekijöistä, päihteiden käytöstä, heikosta impulssikontrollista, mielenterveysongelmista sekä neurologisista häiriöistä. Lisäksi yhteiskunnan epätasapainoisten valtarakenteiden, uskonnollisten ja kulttuuristen syiden sekä väärin vuorovaikutusmallien voidaan jossain määrin ajatella olevan väkivaltaisen käyttäytymisen taustalla. Toki kukin selitysmalli paljastaa vain tietyn osa-alueen väkivallan moninaisuudesta, eikä riitä täten näytöksi väkivallan taustalle. (Poikela 2010, 111.) Konfliktit ja riidat ovat monimutkaisia ja moniselitteisiä tapahtumia, jotka kasvavat erilaisista inhimillisistä kokemuksista, jotka voidaan mieltää vääryyksiksi. Riidat tulevat Galanterin (1983, 11–18) mukaan esiin ”suunnattomasta tapahtumien, kohtaamisten, yhteentörmäysten, kilpailujen, pettymysten, epämukavuuksien ja vääryyksien merestä.”

Elämässä kohdataan lukuisia ongelmatilanteita, ja joissain tapauksissa ihmiset kokevat kohdanneensa vääryyttä. Osa voidaan mieltää inhimilliseksi loukkaukseksi, osa seuraukseksi kohtalon oikullisuudesta tai itse otetusta riskistä. Vääryyttä kokenut saattaa kääntyä loukkaajan puoleen vaatien hyvitystä tai korvausta, ja jollei vastapuoli siihen suostu, heillä on ristiriita. Näin syntyneistä konflikteista vain murto-osa päättyy asianajajien tai lakimiesten käsiteltäviksi päätyn lopulta tuomioistuimeen ja täysimittaiseen oikeusprosessiin. (Aaltonen ym. 2001, 14.)

6.2 Väkivallan kaava

Parisuhdeväkivallan erityispiirre ja yksi tunnusmerkeistä on väkivallan muotojen yhteen kietoutuminen. Fyysinen väkivalta liittyy lähes poikkeuksetta myös muihin väkivallan muotoihin kuten henkiseen väkivaltaan. Pitkään väkivaltaisessa suhteessa eläneet naiset kokevat myös muita useammin seksuaalista väkivaltaa. Rankkojen väkivaltaisten tekojen sekä sen jälkeen seuraava lämmön ja katumuksen vaihe aiheuttavat uhrille emotionaalista riippuvuutta väkivallan tekijään. (Hannus ym. 2011, 43.)

Väkivaltaisissa suhteissa elävien naisten on todettu kehittävän itselleen erilaisia selviytymiskeinoja. Tyypillisimpiä näistä ovat varuillaan olo, oman käytöksen kontrollointi ja miehen käytöksen lukeminen. Näillä keinoilla nainen pyrkii muuttumaan näkymättömäksi ja ennakoimaan tilanteita, jotka saavat miehen ärsyyntymään. Usein nämä keinot eivät kuitenkaan auta, koska mies hakee tahallaan keinoja, jotka antavat hänelle syytä raivonsa osoittamiseen. Feministinen väkivaltatutkimus on tuonut esiin naisten kuvauksen hienovaraisesta vallankäytöstä. Pelkkä väkivallalla muisuttaminen ja uhkan tunnistaminen riittävät siihen, että nainen muuttaa käytöstään miehen toiveiden mukaiseksi. Myös lasten ohjailu isän miellyttämiseksi kuuluu kurinalaistavaan valtaan, jolla nainen pyrkii estämään lapsiin kohdistuvan väkivallan. (Hannus ym. 2011, 43.)

Parisuhdeväkivallan kaava kehittyy usein pikkuhiljaa. Suhteen alussa miehen mustasukkaisuus voi tuntua vain rakkauden osoitukselta. Usein fyysinen väkivalta alkaa, kun suhde on kestänyt hetken aikaa ja siihen on sitouduttu. Kihloihin meno, avioliitto ja raskaus ovat kriittisiä vaiheita, jolloin fyysinen väkivalta alkaa. Väkivalta alkaa lievästi ja raaistuu ajan myötä. Samalla teot ovat yhä monimuotoisempia ja seksuaalinen väkivalta astuu kuvioihin. (Hannus ym. 2011, 44.)

Väkivallan kaavassa toistuvat usein samat elementit, vaikka päähenkilö vaihtuu. Väkivaltaa oikeutetaan erilaisilla henkilön omanarvontunnon sekä itsetunnon musertamiseen tähtäävin sanoin ja teoin. Väkivallan kaavassa toistuivat elementit erilaisten taitojen, ulkonäön ja väkivaltaa kokeneen läheisten arvostelusta. Henkisen väkivallan tarkoitus vaikuttaa olevan väkivaltaa kokeneen eristäminen ja hänen asemansa horjuttaminen parisuhteen tasa-arvoisena aikuisena. Väkivaltainen parisuhde ei ole tasa-arvoinen, ja väkivaltaa kokevalla ei ole oikeutta päättää tekemisistään, menemisistään, sanomisistaan tai edes ajatuksistaan. Tällaisesta tilanteesta toipuminen, selviytyminen ja oman itsemääräämisoikeuden takaisin saaminen vaativat voimaa ja suurta rohkeutta. (Yle, dokumentti 2018, [viitattu 4.12.2018].)

7 PARISUHDEVÄKIVALLAN VAIKUTUKSET

7.1 Parisuhdeväkivallan vaikutukset yksilöön

Turvallisuuden tunteen kokeminen on jokaisen ihmisen perustarve. Jokaisella yksilöllä on tarve luottaa ympäröivään maailmaan, sen fyysiseen sekä henkiseen turvallisuuteen. Väkivaltaa kohdattuaan rikkoutuu tämä yksilön perustarve ja turvallisuuden korvaa tunne siitä, että hänelle voi tapahtua mitä vain ja milloin vain. Väkivalta vaikuttaa aina negatiivisesti henkilön riippumattomuuden tunteeseen. Vähitellen uhri kadottaa kokemuksen omista tarpeistaan ja omasta henkilökohtaisesta tahdostaan. (Lehtonen ym. 1999, 51.) Väkivaltaisessa parisuhteessa syyllisyys, pelko, masennus, häpeä, epäonnistumisen kokemukset, vastuulla kuormittaminen, hylätyksi, eristetyksi ja alistetuksi joutumien kokemukset ja niiden herättämät tunteet kietoutuvat yhteen, ja väkivallan uhrin on usein mahdotonta analysoida, mitä kaikkea hänessä tapahtuu. (Lehtonen ym. 1999, 39.)

Fyysisen väkivallan seurauksia ovat esimerkiksi ruhjeet, mustelmat, murtumat, aivotärähdykset sekä hammas- ja silmävammat. Pahimmillaan lähisuhdeväkivalta voi johtaa kuolemaan. Toisilla lähisuhdeväkivaltaa kokeneilla ei ole kuitenkaan selviä fyysisiä vammoja heidän tullessaan ensiapuun tai terveysasemalle. Vaikutukset voivat kuitenkin heijastua muina fyysisinä oireina kuten päänsärkynä, erilaisina kiputiloina, vatsaongelmina, päihteiden käyttönä ja masennuksena. Fyysisten seurausten lisäksi uhri voi oireilla monella tapaa psyykkisesti. Psyykkisiä väkivallan seurauksia ovat esimerkiksi ahdistuneisuus, syömis- ja unihäiriöt, masennus, paniikkikohtaukset, traumaperäinen stressihäiriö ja erilaiset psykosomaattiset häiriöt. (Siukola 2014, 12.) Jo pelkän mahdollisen väkivallan pelko ilmenee yksilössä hikoiluna, paniikkihäiriöinä, pahoinvointina ja ahdistuksena. Traumaattinen stressi johtaa myös usein puuduttamiseen. Tällaisessa tilanteessa henkilö irrottaa itsensä henkisesti tilanteesta, jossa hän kokee väkivaltaa. Vielä väkivallan loputtuakin henkilö kokee usein voimakkaita painajaisia ja takaumia. (Naisten Linja 2014, [viitattu 20.11.2018].)

7.2 Parisuhdeväkivallan vaikutukset lähipiiriin ja lapsiin

Poliisiammattikorkeakoulun raporttikoosteessa on tutkittu yläasteikäisten kotona näkemää väkivaltaa. Tutkimuksessa selviää, että yläasteikäiset näkevän niin henkistä kuin fyysistäkin väkivaltaa vanhempien välillä. Yhdeksäsluokkalaisista tytöistä joka neljäs on ilmoittanut äitiin kohdistuneesta lievästä tai vakavasta väkivallasta. Isään kohdistuneita väkivallan tekoja ilmoitetaan nähdyksi selvästi vähemmän. Tulokset viittaavat siihen, että lapset ovat usein mukana perheen väkivaltatilanteissa. (Elloinen ym. 2008, 69–70.)

Lapset ja nuoret reagoivat hyvin yksilöllisesti perheen sisäiseen väkivaltaan: yksi sulkeutuu kuoreensa, toinen riehuu luokassa. Kuitenkin jokainen heistä tuo tavaltaan väkivallan mukanaan kouluun, vaikka koulu itsessään koettaisiinkin hyvänä ja turvallisena paikkana. Lapsi reagoi somaattisilla oireilla, sillä ne on huomattavasti helpompi tuoda julki, ja somaattiset oireet ovatkin seurauksia traumatisoitumisesta. (Stakes 2002, 13.) Koulussa lapsi voi olla levoton, keskittymätön, väsynyt, aggressiivinen, vetäytynyt, kiusaaja, kiusattu, arka tai vastaavasti hyvin sosiaalinen ja pärjäävän oloinen. Voi myös olla, että lapsi viihtyy koulussa ”liian hyvin”, eikä malttaisi lähteä kotiin, jolloin koulun henkilökunnan tulisi huomata, että jokin on pielessä. (Stakes 2002, 13.) Lapsen tai nuoren tavoittaminen ja ohjaaminen avun piiriin onnistuu vain, jos oppilashuollon vastaanotoilla kysellään rutiininomaisesti väkivallasta sekä koulussa puhutaan aiheesta. (Stakes 2002, 13.)

Lasta ja nuorta käytetään usein vallan ja kontrollin välineenä vielä parisuhteen päätymisen jälkeenkin. Nykyisin korostetaan lapsen oikeutta tavata isäänsä. Mutta jos isä käyttäytyy väkivaltaisesti, ei se ole lapsen turvallisuuden kannalta oikein. Kirsi Nousiainen tutkimuksessa sosiaalityöntekijät ovat kuitenkin hyväksyneet lapsen asumisen väkivaltaisen isän luona, vaikka väkivalta olisi jatkunut lasten pahoinpitelynä. Nousiainen kertoo ilmiön juontavan juurensa tasa-arvoisesta vanhemmuudesta ja miehen väkivaltaisuuden hiljaisesta hyväksymisestä kulttuurissamme. (Hokkanen 2005, 74–75.)

Huostaanotto on viimesijaisin keino lastensuojelutyössä turvata lasten kasvu ja kehitys. Huostaanotossa puututaan voimakkaasti lapsen perustuslain mukaisiin oikeuksiin sekä ihmisoikeussopimuksen perhe-elämän suojaan. Huostaanottoon ja

sijaishuoltoon turvaututaan vain, jos kodin olosuhteet uhkaavat vakavasti lapsen kehitystä tai terveyttä. Sijaishuollon järjestämiseen ja huostaanottoon ryhdytään vain, jos avohuollon tukitoimet eivät ole olleet sopivia tai ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi. Mikäli kotona on väkivaltaa, uhka lapsen kasvun ja kehityksen vaarantumiselle on suuri. (THL 2012, [viitattu 4.12.2018].)

7.3 Parisuhdeväkivallan yhteiskunnalliset vaikutukset

Suomessa parisuhdeväkivalta on satojatuhansia ihmisiä koskettava laaja ongelma. Se on kuitenkin kauan haluttu sulkea pois yhteiskuntapoliittisista keskusteluista, mikä on osaltaan vaikuttanut parisuhdeväkivallan sukupuolistuneisuuteen. Sukupuolten väliset suhteet taas ovat yhteydessä koko ihmiskuntaan ja sen hyvinvointiin. Väkivallan seurausten vakavuutta ja laajuutta ei ole osattu katsoa yhteiskunnallisena ongelmana, kun väkivallan vaikutuksia osapuolten elämään, suuntautuneisuuteen, toimintaan sekä sukupuolten välisiin suhteisiin ei ole ymmärretty. (Husso 2003, 326–328.) Parisuhdeväkivallan kohteena olleiden naisten kokemukset eivät juuri sovi standardiin käsitykseen rationaalisesta toiminnasta ja yksilöllisistä valinnoista haastaen ihannekuvaa ihmisestä aktiivisena, tietoisena toimijana, sekä rikoksen käsityksen tasavertaisesta parisuhteesta. Ymmärrys parisuhdeväkivaltatilanteista on perustunut kertaluontoisiin hyökkäyksiin ja puolustautumisiin pikemminkin kuin jatkuvaan ja toistuvaan lähisuhdeväkivaltaan. (Husso 2003, 326.)

Väkivallan kohteen kokema haavoittuvuus ja traumaattisuus luovat merkityksen sille, miten väkivalta tulkitaan, ymmärretään sekä määritellään. Keskeistä onkin sosiaalinen tuki väkivaltaongelmien ratkaisemisessa. Yhteiskuntapoliittisena asiana väkivallan uhrien auttaminen edellyttää tietoisesti kohdennettuja toimenpiteitä sekä ongelman tiedostamista. Ensisijaisen tärkeitä parisuhdeväkivaltaa kokeneille sekä heidän läheisilleen ovat ammattiauttajat, lapsilähtöiset käytännöt, erilaiset vertaistukiryhmät, turvakodit, selviytymistä tukevat toimenpiteet sekä asiantunteva oikeusapu. (Husso 2003, 326–327.) Parisuhdeväkivallan ongelmien hahmottamiseksi sekä niihin puuttumisen mahdollistamiseksi tarvitaan tutkimusta ja koulutusta väkivallasta, sekä väkivallan näkökulmien ja teemojen integroimista osaksi yhteiskuntapolitiikkaa. (Husso 2003, 326–327.)

8 PARISUHDEVÄKIVALTA KOKENEEN AUTTAMINEN

8.1 Parisuhdeväkivallan uhrin auttaminen sosiaalialalla

Väkivaltaa kokeneen ihmisen auttaminen on haastava tehtävä sekä jokaisen ammatissa toimivan ehdoton velvollisuus. Sosiaali- ja terveydenhuollon työyhteisöissä tulee työnjaollisesti sopia asioiden organisoimisesta käytännössä sekä siitä, kuka viranomainen vastaa avun koordinoinnista. Väkivallan uhrin auttamisen lähtökohdaksi on väkivallan uhri kriisitilanteessa, joka luo omat ehtonsa vuorovaikutukselle. (Perttu & Söderholm 1998, 20.) Asiakkaan kohtaaminen perustuu aina rauhalliseen vuorovaikutukseen. Vuorovaikutuksen olennaisimpia asioita ovat luottamuksen rakentaminen ja läsnäolo. Olennaisinta on saada uhri ymmärtämään, että muutos on mahdollinen. Vaikeista asioista täytyy keskustella, vaikka tilanne tuntuisi kyseisellä hetkellä toivottomalta. Väkivallasta keskustellessa on hyvä kysyä asioista suoraan, mutta myötätuntoisesti. Avoin ja suora keskustelu saa asiakkaankin ymmärtämään, että väkivallasta puhuminen on sallittua ja toivottua. (Siukola 2014, 42–43.)

Väkivallan uhrin auttamisen tavoitteena on katkaista väkivallan kierre, ja näin ollen ehkäistä elämän hallinnan menettämistä ja huolehtia asiakkaan (ja lasten) turvallisuudesta. Työntekijän toimintaperiaatteiden mukainen, oma-aloitteinen ja aktiivinen toiminta auttaa väkivallan uhria kertomaan omasta tilanteestaan. (Perttu & Söderholm 1998, 20.) Jos väkivaltaa ilmenee, työntekijän tärkein tehtävä on arvioida tilanteen vaarallisuus mahdollisten lasten ja itse uhrin kannalta. Tarvittavat toimenpiteet tulee tehdä välittömästi, ei seuraavalla tapaamiskerralla. Akuuteissa tilanteissa uhri tulee saattaa lääkärin vastaanotolle tai huolehtia, että hän itse sinne menee. Työntekijän vastuulla on huolehtia henkilön ohjaamisesta monipuolisiin palveluihin, mutta jokainen päättää kuitenkin itse ottaako apua vastaan. Asiakas ei saa kuitenkaan jäädä missään vaiheessa ilman tukea ja apua. (Siukola 2014, 55.)

8.2 Selviytymisprosessi

Väkivallasta selviytymisen prosessi muodostuu seuraavanlaisesti: valmisteleva vaihe, havahtuminen, etääntyminen, häilyminen, tunnustaminen, surutyö, työskentely ja uuden rakentaminen (Ojuri 2001,53). Ensin on niin kutsuttu valmisteleva vaihe, jossa hälytyskellot alkavat soida, kaikki ei ole niin kuin pitäisi. Jossain kohtaa

huolestuttavien merkkien ilmaantumisten jälkeen tapahtuu havahtuminen siihen, että parisuhde on myrkyllinen ja väkivallan sävyttämä. (Ojuri 2001,53). Olisikin osattava katsoa ja tarkastella toista uusin silmin ja mietittävä raivostuisiko kukaan muu niin pienistä asioista (Rutanen 1989, 197).

Tämän jälkeen koitetaan etäännyä toisesta, jotta päästäisiin pahasta suhteesta irti. Tämä harvoin onnistuu suosiolla, ja tapahtuu ristiriitaisia tunnemyrskyjä toisesta sekä rajojen häilymistä siitä, mikä on sopivaa käyttäytymistä ja miten epäsoviva käyttäytyminen yritetään selittää. (Ojuri 2001, 53–55.) Vaikka väkivallan uhri itse olisikin ottanut riskin alkaessaan käyttäytyä uudella tavalla, edelleen saattaa esiintyä tilanteita, joista ei väkivaltaisen kumppanin kanssa selviä. Tämä saattaa johtaa siihen, että uhri alkaa jälleen käyttäytyä totuttuun tuhoisaan tapaan. Mikäli näin käy, olisi syytä hakea ammattiapua tilanteesta selviämiseen. (Rutanen 1989, 250.)

Näitä vaiheita seuraa tunnustaminen, jossa itselle ja toiselle pystytään ulkopuolisen avulla tunnustaa ja tunnistaa väkivalta parisuhteessa. Tunnustamisen jälkeen seuraa surutyö, suhteen päättyessä eroon. (Ojuri 2001, 56.) Väkivaltaisessa parisuhteessa vaarallisinta olisikin vain hyväksyä pahoinpitely, satuttaminen ja kaltoinkohdeltu. Mikäli väkivallan hyväksyy ja antaa toiselle anteeksi selittelyjen varjolla, todellisuudessa suhde kehittyy paljon todennäköisemmin huonoon kuin parempaan suuntaan. (Rutanen 1989, 186–187.) Surutyötä seuraa työskentelyvaihe, jolloin väkivaltakokemusta työstetään ja pyritään käymään asiaa mahdollisimman paljon läpi siten, että sen kanssa pystyy oppimaan elämään menneisyyden ikävänä muistona, joka ei koskaan enää toistu. Kun kaikki edellä mainitut vaiheet selviytymisprosessista on käyty läpi, voi väkivaltaa kokenut aloittaa rakentamaan elämänsä uudelleen. (Ojuri 2001, 56–57.)

8.3 Trauma ja sen purkaminen

Traumaattisessa tilanteessa tavanomaista on, että turvallinen perusta puuttuu, mikä ylläpitää trauman vaikutusta sekä lisää stressiä. Tunteiden säätely on keskeistä traumaan sisältyvässä stressissä. Tunnekeskeisessä terapiassa käytetään pääasiassa ihmissuhteiden karttana kiintymyssuhdeteoriaa ja korjaavien kokemusten tuottamiseen käytetään pariterapiaa. Tunnekeskeinen terapia auttaa paria parantamaan suhdettaan sekä hoitaa traumaa. Trauman aiheuttamien pelkojen tullessa

traumatisoidun henkilön mieleen, niiden kanssa ei tarvitse jäädä yksin. (Väestöliitto 2018, [viitattu 10.12.2018].)

Pitkäkestoinen terapiatyöskentely ja traumaattisten kokemusten purkaminen voidaan aloittaa vasta siinä vaiheessa, kun asiakkaan elämäntilanne on riittävän turvallinen ja vakaa. Ajan täytyy hieman kulua, jotta ihmisellä on käytössään tarpeeksi kehon ja mielen hallintakeinoja vaikeiden kokemusten käsittelemiseen. Trauman purkaminen vaatii henkilöltä paljon psyykkistä työtä ja motivaatiota, jotta yksilö jak-saa koko pitkän prosessin. (Hannus ym. 2011, 122.)

8.4 Kriisityö

Kriisi on seurausta erilaisista tapahtumista tai elämänvaiheista, esimerkiksi järkyttävästä tapahtumasta tai äkillisestä muutoksesta. Kriisit voidaan jakaa elämäntilanne- ja kehityskriiseihin, joihin lukeutuu muun muassa muutto, murrosikä, ero, ihmissuh-teen päätyminen, ja traumaattisiin kriiseihin, joita ovat muun muassa vakava sai-raus, läheisen kuolema, väkivalta tai onnettomuus. (Kriisikeskus Mobile 2018, [vii-tattu 10.12.2018].) Kriisissä tavanomaisesti käy läpi seuraavia tunteita: suru, toivot-tomuus, viha, pelko, epäusko, järkytys sekä erilaisia kehon tuntemuksia kuten pään-särkyä, unettomuutta, hikoilua, lihasten jännittyneisyyttä, pahoinvointia, palelua. Kriisissä perusturvallisuus heikkenee, mikä aiheuttaa hätää ja avuttomuutta. Kriisin keskellä pelottavat ja omituisetkin tunteet ovat normaaleja, sillä ne ovat tavan-omaista reagoitua epänormaaliin tapahtumaan eli kriisiin. (Kriisikeskus Mobile 2018, [viitattu 10.12.2018].)

Akuutti kriisityö on määräkestoista ja nopeaa psykososiaalista tukea yhteisöille ja yksilöille järkyttävän tapahtuman yhteydessä. Kriisi käynnistää sopeutumisproses-sin, jossa kaikki psyykkiset sekä fyysisetkin voimavarat tulevat käyttöön. Kriisi ja kriisityö koskettavat myös siihen osallistuneiden läheisiä. (Käpy ry 2018, [viitattu 10.12.2018].)

9 TOIMINTAMALLIT PARISUHDEVÄKIVALLAN UHRIN AUTTAMISEKSI

9.1 Väkivallasta puhuminen

Parisuhdeväkivaltaa kokenutta tulee lähestyä ystävällisesti ja turvallisesti, kun ottaa väkivallan puheeksi, ja hänen kanssaan on luotava luottamuksellinen suhde. Keskustelu parisuhdeväkivallan uhrin kanssa tulisi aina järjestää kahden kesken, sillä väkivallan tekijän läsnäolo voi vaarantaa asiakkaan turvallisuuden. (Perttu & Söderholm 1998, 21.) Väkivallasta tulee aina keskustella rehellisesti. Työntekijän tulee kysyä uhrilta suoraan, mitä on tapahtunut, milloin hän on väkivaltaa kokenut ja millaista väkivalta oli. Asiakkaan kertomukseen tulee luottaa, eikä häntä saa painostaa puhumaan. Uhrille on tärkeää kertoa, että kaikki hänen kokemansa tunteet ovat sallittuja ja erityisesti pahanolon tunteet ovat täysin normaaleja. Väkivaltaa tulee aina käsitellä suoraan ja avoimesti, ja siihen tulee esittää selkeä kielteinen kanta: se ei ole koskaan oikeutettua. (Huhtalo, Kuhanen & Pyykkö 2003, 55.)

Väkivallasta puhumisen ensimmäinen hetki on olennaisen tärkeä. Tässä hetkessä vaikutetaan siihen, päätyykö asiakas hakemaan tilanteeseen apua vai ei. Aina on mahdollista päästä irti tai jäädä pelon taakse. Väkivaltaa käyttävä sekä väkivallan kohde ovat hyvin herkkiä työntekijän puheille ja reaktioille. Erityisen alttiita ovat uhrin, jotka kokevat, että teko ei ole tarpeeksi vakava. Työntekijän tärkein tehtävä on saada uhri ymmärtämään teon vakavuus ja tekijän vastuu tilanteessa. Työntekijän on tärkeää tuoda esiin teon rikosnäkökulma ja samalla saattaa tekijä vastuuseen teosta. (Huhtalo ym. 2003, 49.)

Väkivallan uhrille tulee tiedottaa suullisesti ja kirjallisesti väkivaltaa koskevista käsityksistä, uskomuksista sekä apu- ja tukimahdollisuuksista. Uhria ei saa pelotella seurauksilla, mutta hänelle tulisi kertoa tosiasiat. Hänelle tulee antaa myönteistä palautetta, että hänellä on ollut rohkeutta hakea apua ja voimaa selviytyä tilanteesta sekä selvittää hänen selviytymiskeinonsa. Hänen uskoaan selviytymisestä tulee vahvistaa sekä hänelle tulee kertoa oikeudesta elää ilman väkivaltaa. (Perttu & Söderholm 1998, 21.)

Parisuhdeväkivaltaa kokeneen kanssa tulisi keskustella kaikista peloista avun hakemiseen sekä väkivallasta kertomiseen liittyen ja selvittää jatkohoitomahdollisuudet. Mikäli asiakas kieltää, vähättelee tai aliarvioi väkivaltaa, hänelle tulee kertoa, että hän saa tulla hakemaan apua uudelleen mihin tahansa ongelmaan. (Perttu & Söderholm 1998, 21.) Väkivaltaa kokeneelle on ammattihenkilön varmistettava turvallinen kotiinpaluu, mikäli uhri tahtoo palata väkivallan tekijän luo. Väkivallan tekijän kanssa olisi suotavaa keskustella sekä kertoa auttamistahoista, kuten vertaistukiryhmästä väkivallan kierteen katkaisemiseksi. (Perttu & Söderholm 1998, 21.)

9.2 Sovittelu

Sovittelu on yksi menetelmä parisuhdeväkivaltatilanteen ratkaisemiseksi. Sovittelu auttamisen keinona on kuitenkin aiheuttanut paljon keskustelua, kun sitä vastustavat ovat pelänneet sen kyseenalaistavan uhrin oikeuden fyysiseen koskemattomuuteen lähisuhteissaan ja kodissaan sekä heikentävän hänen oikeusturvaansa. (Poi- kela 2010, 109.) Pari- ja lähisuhdeväkivaltakonflikteja ratkaisemaan on kehitetty Sovittelu-malli, jonka mukaan käsitellään sovittelun keinoin konfliktitilannetta usean asian ulkopuolisen osapuolen ja asiantuntijan kanssa. Sovittelu ry-mallilla pyritään tukemaan suhdettaan jatkavien pari- en välien selvittelyä. (Aaltonen ym. 2001, 302.)

Sovittelun mallin mukaisesti aluksi otetaan yhteyttä erikseen sekä uhriin että tekijään, ja kummallekin kerrotaan sovittelun mahdollisuuksista rikosprosessissa, kuullaan hänen kantansa asiassa sekä ehdotetaan kahdenkeskistä tapaamista sovittelijan kanssa. (Aaltonen ym. 2001, 303.) Tapaamisessa keskustellaan perheväkivallasta ja sen vaikutuksesta väkivallan kohteelle. Väkivallan uhrille kerrotaan erilaisista mahdollisuuksista saada apua. Aputahoja ovat muiden muassa Mielenterveysseuran kriisikeskus, josta voi saada tukihenkilön, Viola ry, joka palvelee perheväkivallan kohteita ja näiden perheiden lapsia, sekä psykiatrinen poliklinikka. (Aaltonen ym. 2001, 303.)

Pahoinpitelyn tekijän kanssa myös keskustellaan väkivallan luonteesta sekä kuullaan tekijän näkökanta tapaukseen, sekä uhkakuvista, mikäli väkivallan kierrettä ei saada katkaistua. Tekijälle kerrotaan myös aputahoista, mutta myös esimerkiksi väkivallan katkaisua tukevasta vertaistukiryhmästä. (Aaltonen ym. 2001, 303.) Tarpeen vaatiessa järjestetään uusi tapaaminen, tiedotetaan mahdollisuuksista saada

tukihenkilö, lähestymiskielto tai oikeudenkäyntiavustaja. Mikäli molemmat ovat halukkaita sovitteluun, sovitaan yhteinen sovittelutapaaminen yleensä parin viikon päähän yksilötapaamisista ja tavoite tapaamiselle. Jos parisuhde jatkuu, kumpikin osapuoli ohjataan omaan hoitoon johonkin tarjolla olevista auttamistahoista eikä esimerkiksi yhteiseen perheterapiaan. Ulkopuolisesta avun hakemisesta pyritään aina sopimaan kirjallisesti. Sopimuksen täyttymisen tarkistukseksi, uusi yhteistapaaminen järjestetään yleensä 1–6 kuukauden kuluttua. Jos toivottu muutos on tapahtunut, tehdään sopimus, jossa sovitaan jatkosta, mahdollisista korvauksista sekä uhri määrittelee kantansa rangaistusvaatimukseen ja lopuksi sovittelutoimisto saattaa sopimuksen tiedoksi syyttäjälle. (Aaltonen ym. 2001, 303–304.)

10 PALVELUT PARI- JA LÄHISUHDEVÄKIVALTATILANTEIDEN RATKAISEMISEKSI

10.1 Perheasian neuvottelukeskus ja perheneuvola

Perheasiain neuvottelukeskuksessa selvitetään ihmisen henkilökohtaiseen elämään, parisuhteeseen sekä perheeseen liittyviä kysymyksiä. Neuvottelukeskuk- sissa kokoontuu myös erilaisia terapeuttisia ryhmiä. Palvelut ovat maksuttomia ja asiakkaaksi voi hakeutua kuka vain, vaikka ei olisi evankelisluterilaisen kirkon jäsen. Asiakkaat saavat palvelua suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Perheneuvojat ja vas- taanottosihteerit noudattavat vaitiolovelvollisuutta, joten heille voi kertoa luottamuk- sella henkilökohtaisiakin asioita. (Suomen evankelis-liuterilainen kirkko 2018.)

Perheneuvola tarjoaa tukea perheille lasten kehitykseen, vanhemmuuteen ja kas- vatukseen sekä perheen ihmissuhteisiin liittyvissä seikoissa. Käynnit ovat luotta- muksellisia, sillä perheneuvolassa työskentelevillä sosiaalityöntekijällä, psykiatri- sella sairaanhoitajalla, psykologilla sekä puheterapeutilla on vaitiolovelvollisuus. (Sosiaali- ja terveysterveyst 2018, [viitattu 21.9.2018].) Perheneuvolaan voi ottaa yhteyttä ilman lähetettä, kun perhe haluaa apua kriisitilanteeseen, vanhemmat ovat huolissaan lapsen käyttäytymisestä, sosiaalisesta selviytymisestä tai kehityksestä, vanhemmat harkitsevat avioeroa tai eroon liittyvät asiat huolestuttavat, perheen- jäsenten välillä on ristiriitoja tai nuori haluaa keskustella mieltään askarruttavista tai painavista asioista. (Sosiaali- ja terveysterveyst 2018, [viitattu 21.9.2018].)

10.2 Turvakodit

Ensi- ja turvakotien liitto on valtakunnallinen lapsi- ja perhejärjestö, joka auttaa vai- keissa ja turvattomissa oloissa eläviä perheitä ja lapsia sekä tekee perheväkivaltaa ehkäisevää työtä. Eri puolilla Suomea on 30 jäsenyhdistystä, jotka tarjoavat perhei- den tarvitsemaa vapaaehtoisten tukea ja ammatillista apua. Turvakodit tarjoavat apua väkivallan uhreille ja erityisesti äideille ja lapsille. Turvakodit tarjoavat akuuttiin kriisitilanteeseen liittyvää tukea, ohjausta ja neuvontaa sekä väliaikaisen asuinpai- kan väkivallan uhreille, jotka eivät voi palata kotiin. Turvakodista on pyritty tekemään

mahdollisimman kodinomainen paikka, jossa henkilökunta on läsnä jokaiseen vuorokauden aikaan. Henkilökuntaa on aina paikalla, joten väkivallan uhrit saavat tulla turvakotiin oma-aloitteisesti yksin tai lasten kanssa. Turvakodin ensisijainen päämäärä on turvata väkivaltaa kokeneen ja hänen lasten turvallisuus kaikissa tilanteissa. Väkivalta kierteen katkaisemiseksi turvakoti tarjoaa monipuolisia väkivallanehkäisyksen avopalveluita. Tilanteesta riippuen voidaan myös tarjota pari- ja perhetapaamisia. Turvakodin palvelut ovat aina maksuttomia ja ne ovat saatavilla paikkakunnasta riippumatta. (Ensi- ja turvakotien liitto 2018, [viitattu 21.9.2018].)

Nettiturvakoti on Ensi- ja turvakotien liiton verkkopalvelu, joka auttaa väkivallan kaikkia osapuolia tarjoamalla heille keskusteluapua, tietoa sekä tarinoita perhe- ja lähisuhdeväkivallasta ja siitä selviytymisestä. Sivustolla autetaan myös väkivallan kohteina tai todistajina olleita nuoria ja lapsia. (Nettiturvakoti 2018, [viitattu 21.9.2018].)

10.3 Poliisi

Poliisin verkkosivuilla perheväkivallan tilanteissa neuvotaan seuraavanlaisesti: mikäli joutuu tai pelkää itsensä tai perheenjäsentensä joutuvan väkivallan kohteeksi, tulee muistaa, että pahoinpitely yksityiselläkin paikalla on virallisen syytteen alainen rikos. Apua ongelmaan tulee etsiä, ottaa yhteyttä poliisiin, turvakotiin, rikosuhripäivystykseen, sosiaaliviranomaisiin tai muuhun auttavaan tahoon. (Poliisi 2018, [viitattu 24.10.2018].) Poliisin virallisilla verkkosivuilla muistutetaan, että väkivaltaan syyllistynyttä voidaan usein myös auttaa. Itselleen tulee miettiä turvasuunnitelma. Apua voi kysyä kotipaikkakunnan sosiaaliviranomaisilta tai kääntyä neuvontaorganisaatioiden puoleen, jos tilanne ei vaadi kiireellistä puuttumista. Asianomaisen ei tule viivytellä toimimasta oman ja perheensä turvallisuuden puolesta, kun apua tarjotaan. (Poliisi 2018, [viitattu 24.10.2018].)

Yleisin toimenpide poliisilla lähisuhdeväkivaltatapauksissa tutkimuksen mukaan on rikosilmoituksen kirjaaminen, jonka osuus kaikista toimenpiteistä on noin neljännes. Viidesosa toimenpiteistä kuului tehtäviin, jotka on hoidettu paikan päällä. Melkein joka kymmenes toimenpide oli päihtyneen kiinniotto, ja yhtä yleistä oli kiinniotto rikoksesta epäiltynä. Seitsemän prosenttia toimenpiteistä oli hoidettu käymättä paikalla. (Fagerlund 2016, 123.) Kun tehtävä on hoidettu käymättä paikalla, on poliisi käytännössä soittanut ilmoittajalle, esimerkiksi naapurille, joka on saattanut todeta

metelin jo lakanneen ja tilanteen rauhoittuneen. Poliisi on usein näistä tapauksista ollut yhteydessä kohteeseen, ja puhelun perusteella arvioinut, ettei poliisia tarvita paikalla. Joissain tapauksissa, vaikka poliisia tarvittaisiin, päättää hän olla menemättä paikalle, toisinaan uhrin omasta toiveesta. Joskus nimittäin tilanne kärjistyy poliisin käynnin jälkeen uudelleen, sillä selvää ei ole kiinniotto tai toisen osapuolen poistaminen. (Fagerlund 2016,123.)

Vaikka lähisuhdeväkivaltatehtävissä poliisin tulisi tiedottaa asianomaisia muista auttamistahoista, tietojen antaminen auttamistahoista ja niihin ohjaaminen ei tutkimusaineiston perusteella ole kovin yleistä. Tutkimuksen mukaan poliisin lähisuhdeväkivaltatehtävistä 65 prosentissa auttamistahoista ei tiedotettu lainkaan. Kun tietoa annettiin, kyseessä oli lähes aina sosiaalipäivystys, josta tietoa oli annettu hieman alle viidenneksessä tehtävistä. Toiseksi yleisin kategoria ”joku muu” taho käsittää pääasiassa viittauksia sairaanhoitoon, lääkäriin ja terveyskeskukseen, toiseksi yleisimmin sosiaalitoimeen. Yksittäisiä mainintoja oli myös itseavusta, eli pitää lähteä parisuhteesta pois, AA-liikkeestä, sukulaisista ja perheenjäsenistä. (Fagerlund 2016, 123.)

10.4 Kriisikeskus ja kriisipuhelin

Kriisikeskukseen voi ottaa yhteyttä, jos itse tai joku läheinen on tuen ja avun tarpeessa. Vastaanotolle voi hakeutua varaamalla ajan suoraan kriisikeskuksesta, ilman lähetettä. Tapaamiset pidetään luottamuksellisina ja asiakkaiden yksityisyyttä kunnioitetaan. Kriisikeskuksessa voi asioida nimettömänä ja ilmaiseksi. Kriisivastaanotolla voi asioida puolison tai perheen kanssa tai ihan yksin. Kriisikeskuksissa työskentelee sekä vapaaehtoisia tukihenkilöitä että kriisityöhön koulutettuja sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia. Elämä voi järkkäytyä monista syistä, esimerkiksi läheisen sairastuessa, parisuhteen päättyessä, onnettomuuden, itsemurhan tai läheisen kuoleman takia. Vastaanotolla voi käsitellä kriisityöntekijän kanssa vaikeitakin asioita. Keskustelu auttaa selviämään elämässä eteenpäin sekä käsittelemään tapahtunutta. (Kriisikeskus 2018, [viitattu 24.10.2018].)

Valtakunnallinen kriisipuhelin tarjoaa kriisissä oleville sekä heidän läheisilleen keskusteluapua. Kriisipuhelinkeskustelun tavoitteena on hädän helpottaminen sekä itsemurhien ehkäisy. Kriisipuhelimessa soittajaa autetaan pohtimaan keinoja omien voimavarojen löytämiseksi, tilanteen helpottamiseksi sekä ongelmien ratkaisemiseksi. (Kriisikeskus 2018, [viitattu 24.10.2018].)

10.5 Sosiaalityö ja oikeusaputoimisto

Sosiaalityön perustehtäviin ja velvollisuuksiin kuuluu puuttua ja selvittää parisuhdeväkivaltatapaukset sekä tarjota apua väkivallan uhrille ja tekijälle. Väkivaltatilanteen tultua ilmi, sosiaalityöntekijän tulee ensin selvittää uhrin ja mahdollisten lasten välittömän suojan ja turvan tarve, minkä jälkeen voi alkaa muodostaa käsitystä ja kokonaiskuvaa tilanteesta ja avun tarpeesta. (Perussosiaalityö ja parisuhdeväkivalta 2005, [viitattu 24.10.2018].)

Sosiaalityöntekijän tulee ensin purkaa tilanne uhrin kanssa hänen jaksamisensa mukaan, työntekijän tulee voida ottaa vastaan uhrin rajutkin tunteet. Tapahtunutta ei pidä missään nimessä vähätellä, mutta ei kaunistellakaan. Kuunteleminen on aluksi tärkeintä. Työntekijän tulee selvittää uhrin läheisverkosto, saisiko sieltä suunnasta tukea ja apua tilanteeseen. Työntekijän tulee kertoa uhrille tosiasiat, että väkivalta on vakavaa, vaarallista ja aina rikos. Keskustelussa kartoitetaan asiakkaan/uhrin omat toiveet, voimavarat sekä tuen tarve. Työntekijän tehtäviin kuuluu kertoa väkivallan ilmiöstä sekä auttamistahoista uhrille. Usein väkivallan uhri miettii auttamistahoja rauhassa itsekseen ennen toimimista ja avun hyväksymistä. Oli apu miltä taholta tahansa, asian prosessointi vaatii aikaa. (Perussosiaalityö ja parisuhdeväkivalta 2005, [viitattu 24.10.2018].)

Kansalaisella on yhä enemmän oikeudellisia ongelmia yhteiskunnan monimutkaisuudessa, joihin hän saattaa tarvita asiantuntevaa apua. Usein on tarpeen oikeudenkäynneissä käyttää lainoppinutta avustajaa samaten kuin sovintoneuvotteluissa ja erilaisten asiakirjojen laadinnassa. Oikeusapu tarkoittaa sitä, että kansalainen voi saada itselleen osittain tai kokonaan valtion varoilla oikeudellisen asian hoitamista varten avustajan. Oikeusapuun kuuluu kaikki oikeudelliset asiat. (Oikeusapu 2018, [viitattu 10.12.2018].) Oikeusapua tarjoavat oikeudenkäyntiasioissa luvan saaneet

oikeudenkäyntiavustajat ja julkiset oikeusavustajat sekä asianajajat. Julkiset oikeusavustajat työskentelevät valtion oikeusaputoimistoissa. (Oikeusapu 2018, [viitattu 10.12.2018].)

10.6 Lääkärit ja terveydenhuolto

Terveydenhuolto kirjaa jokaisen terveydenhuollon piiriin tulleen väkivaltatapauksen. Väkivaltavammojen tutkimus tehdään huolellisesti ja kaikki tulokset on dokumentoitava. Sosiaalilääketieteellisen aikakauslehdessä kerrotaan, että parisuhdeväkivaltaa kokeneiden potilaiden määrä on terveydenhuollossa paljon oletettua suurempi. Sairaalassa vammoja hoidetaan erilaisilla radiologisilla tutkimuksilla, verikokeilla, haavahoidoilla, kipulääkkeillä ja aivotärähdyssurannalla. (Kivelä ym. 2016, 7.)

Terveydenhuollon ammattihenkilöt ja muut toimintayksikössä työskentelevät ovat veloitettuja ilmoittamaan poliisille viipymättä ja salassapitovelvollisuudesta huolimatta, jos he havaitsevat henkilön terveyden ja turvallisuuden olevan vaarassa. Tietojen tai epäilyksien vieminen eteenpäin poliisille edellyttää sen, että terveydenhuollon henkilö on hoitotehtävissään saanut syyn epäillä esimerkiksi parisuhde- tai perheväkivaltaa. (Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto 2018, [viitattu 6.12.2018].)

10.7 Rikosuhripäivystys

Rikosuhripäivystyksen tarkoituksena on parantaa rikoksen kohdanneen uhrin, hänen läheisensä sekä rikoksen todistajan asemaa ja oikeuksia. Palvelulta voi hakea apua, jos itse joutunut rikoksen uhriksi, todistanut rikoksen tai tietää lähipiirissä jonkun, joka on rikoksen uhriksi joutunut. Palvelu tarjoaa tukea ja neuvoa monenlaisiin asioihin. Rikosuhripäivystyksen kautta saat tietoa rikosilmoituksen tekemisestä ja koko rikosprosessin käymisestä aina esitutkinnasta sovitteluun saakka. Palvelua tarjoaa apua oikeudellisten asioiden kanssa sekä tukee erilaisilla käytännön asioissa. Rikosuhripäivystykseen voi olla yhteydessä puhelimitse tai verkossa. Tapausasiain voi sopia henkilökohtaisesti tai ottaa yhteyttä täysin nimettömästi. Tyypillisesti rikosuhripäivystyksen piiriin hakeudutaan lähisuhdeväkivalta-, seksuaalirikos-,

pahoinpitely-, ryöstö-, ja omaisuusrikoksia koskevissa asioissa. (Rikosuhripäivystys 2014, [viitattu 6.12.2018].)

11 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

11.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset

Tämä tutkimus on pääasiallisesti kvantitatiivinen eli määrällinen, vaikka otantamme onkin pienempi mitä tavanomaisesti määrällisissä tutkimuksissa on. Tutkimuksessa on käytetty myös jonkin verran kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Laadullista tutkimusmenetelmää on käytetty avoimien kysymysten kohdalla, ja vastaajien vastauksia analysoidaan laadullisen tutkimusmenetelmän mukaisesti subjektiivisina kokemuksina. Laadullista tutkimusmenetelmää on osaksi käytetty myös siitä syystä, että opinnäytetyö voisi toimia katalysaattorina parisuhdeväkivallan palveluiden kehittämistyölle.

Laadullisen tutkimuksen tavoite on mielenkiinnon kiinnittyminen ainutkertaiseen ja sen avulla lisätä yleistä ymmärrystä tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä. Tutkimusta voidaan sanoa yleistettäväksi, kun tutkimustulokset vastaavat tutkimuskohdetta sekä tutkimukselle asetettuja päämääriä. (Vilkkä 2005, 157.) Laadullisessa tutkimuksessa yleisyys voidaan tuoda esille esimerkiksi ohjeena, väitteenä tai yleispätevänä eettisenä periaatteena. Tutkimusta tehdessä tulee kuitenkin aina huomioida, että yleistäminen tehdään tulkinnasta eikä tutkimustuloksista ja että tulkinta on aina tutkimusaineiston, teorian ja tutkimuksen analysoinnin ja vertailun tulos. (Vilkkä 2005, 157.) Määrällisenä tutkimuksena otanta yleistettävyyteen on liian niukka, mutta pidämme laadullisen tutkimusosuuden, eli avoimien kysymysten vastauksia laadullisesti pätevinä, subjektiivisina sekä yleistettävinä väitteinä nimenomaan tämän vastaajaotannan osalta.

Määrällisissä tutkimuksissa haetaan vastausta lukumääriin liittyvissä kysymyksissä. Aineiston keruussa käytetään yleisimmin valmiit vastausvaihtoehdot omaavaa tutkimuslomaketta. Määrällisen tutkimuksen avulla pystytään kartoittamaan olemassa oleva tilanne mutta ei juurikaan tilanteeseen johtaneita syitä. (Heikkilä 2014, 8.) Valitsimme pääasialliseksi tutkimusmenetelmäksi määrällisen tutkimuksen, koska halusimme tietää, kuinka moni hakee apua parisuhdeväkivaltaan. Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla saimme lukumääriä pohtimiimme kysymyksiin. Tutkimuk-

semme validiteetti eli pätevyys määrällisenä tutkimuksena jokseenkin kärsii vähäisestä otannasta, sillä tavanomaisesti laadukkaaseen ja pätevään määrällisen tutkimuksen otanta on vähintään sata henkilöä, jotta tulkintoja voisi yleistää, ja meidän tutkimukseemme saimme vastauksia vain 28:lta henkilöltä. Pyrimme valitsemaan tutkimuksessamme esitetyt kysymykset mahdollisimman neutraaleiksi, ymmärrettäviksi, kattaviksi ja yksiselitteisiksi siten, jotta ne eivät johdattele vastaajan vastausta. Pyrimme varmistamaan, että kyselylomakkeen kysymykset kattavat koko tutkimusongelman (Vilkkä 2005, 161).

Tutkimusaineisto kerättiin Naistenhuone-Facebookryhmän avulla. Julkaisimme ryhmässä linkin luomaamme Webropol-kyselyyn, johon jokainen vapaaehtoinen sai osallistua. Ryhmässä on noin 100 000 jäsentä, mutta saimme vain 28 vastausta. Otanta tutkimukseen on sattumanvarainen, sillä Naistenhuone-ryhmä on avoin kaikille naisille, joten kyselyyn vastanneet saattavat olla eri ikäisiä, eri kaupungeista ympäri Suomen, eri elämäntilanteessa olevia, eri ammateissa, jonkin asteista parisuhdeväkivaltaa kokeneita tai vain aiheesta kiinnostuneita. Tässä kyselyyn vastanneet olivat tosin kaikki kokeneet parisuhdeväkivaltaa henkilökohtaisesti. Naistenhuone-ryhmä on tarkoitettu naisille, jotka haluavat keskustella ja saada tukea oman elämänsä haasteellisissa asioissa. Ryhmässä keskustellaan hyvin erilaisista aiheista, mutta valtaosa keskusteluista liittyy parisuhteisiin. Tämän takia koimme ryhmän olevan sopiva kyselymme julkaisuun.

Tutkimuskysymyksiä miettiessämme pohdimme tarkasti, mitä haluamme saada selville. Otimme selvää, kuinka paljon aiheita on aiemmin tutkittu ja miten voisimme saada kysymyksillämme uutta tietoa luoduksi. Tutkimuskysymykset muodostuivat lähinnä palveluiden ja avun saamisen ympärille.

Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat:

1. Kenelle parisuhdeväkivallan uhrin kertovat tilanteesta?
2. Tietävätkö parisuhdeväkivallan uhrin mistä apua hakea?
3. Vastaavatko tämän hetkiset palvelut parisuhdeväkivaltaa kokeneiden tarpeisiin?

11.2 Tutkimuksen tarkoitus ja kohderyhmä

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten parisuhdeväkivallan uhrin kokevat tämänhetkisten väkivaltatilanteisiin tarjolla olevien palveluiden saavutettavuuden ja tarpeellisuuden. Parisuhdeväkivalta on ollut jo vuosia ajankohtainen aihe, jonka tulisi edelleen olla kehittämistyön kohteena. Tiesimme jo hyvin varhaisessa vaiheessa, että haluamme tutkia parisuhteisiin ja parisuhteiden ongelmiin liittyvää aihetta. Opinnäytetyön varsinainen aihe syntyi ja kehittyi kuitenkin pikkuhiljaa. Tutkimuksen tarkoitusta miettiessämme huomioimme asian arkaluontoisuuden. Loimme vastauslomakkeen kysymyksistä mahdollisimman yksinkertaisia ja annoimme vastaajalle mahdollisuuden kertoa asiasta lisää.

Valitsimme kohderyhmän siten, jotta kyselyyn olisi matala kynnys vastata, saisimme vastauksia mahdollisimman laajalti ja sattumanvaraisesti ympäri Suomen sekä mahdollisimman paljon. Toivoimme Facebookin Naistenhuone -ryhmän tavoittavan mahdollisimman monta naista, jota tutkimuksemme koskee, jotta saisimme tuotua heidän äänensä kuuluviin, ja näin ollen mahdollisesti auttaa palvelujärjestelmän uusiutumista ja palveluiden muokkaamista saavutettavimmiksi sekä asiakaslähtöisemmiksi.

11.3 Tutkimuksen eteneminen ja analysointi

Suunnittelemamme opinnäytetyön aikataulu on ollut keväästä 2018 alkuvuoteen 2019. Vuoden 2018 alussa valitsimme opinnäytetyön aiheen, rajasimme sen, ja aloitimme opinnäytetyön tekemisen. Aiheen näkökulma muovautui kuitenkin matkan varrelle vielä useaan kertaan ja alkuperäinen yhteistyötahomme jäi suunnitelmista pois. Päädyttyämme vihdoin tähän näkökulmaan aloimme kerätä teoriatietoa parisuhdeväkivallasta. Tietoa löytyi todella paljon, joten aiheen tarkempi rajaaminen muodostuikin seuraavaksi haasteeksi.

Päätimme rajata väkivallan vain naisiin kohdistuvaksi ja selvittää kyselyllä, miten naiset kokevat palveluiden saatavuuden. Tarkemman aiheen rajattuamme aloimme valmistella Webropol- kyselyä syksyllä 2018. Laitoimme opettajan hyvän kokemuksen perusteella kyselyn Anna-lehden, Annat&Ellit- keskustelupalstalle. Vajaan kuukauden kuluttua emme kuitenkaan olleet saaneet kuin yhden vastauksen. Koimme

tilanteessa pientä epätoivoa, mutta päätimme yrittää vielä toisen internetsivuston kautta. Näin päädyimme laittamaan kyselyn jo aiemmin kertomaamme Facebookin Naistenhuone- ryhmään. Jo ensimmäisestä päivästä lähtien alkoi vastauksia tulla paljon. Olimme hyvin positiivisesti yllättyneitä saamistamme vastauksista. Kolmen viikon kuluttua ryhmän ylläpitäjä oli kuitenkin poistanut meidät kyseisestä ryhmästä, joten otannaksi jäin vain 28 vastausta. Ryhmästä poistamisen syytä emme tiedä.

Tutkimusaineistona käytimme näitä Webropol-kyselystä saatuja 28 vastausta. Otanta määrälliseen tutkimukseen on sattumanvarainen, sillä Naistenhuone-ryhmä on avoin kaikille naisille, joten kyselyyn vastanneet saattavat olla eri ikäisiä, eri kaupunkeista ympäri Suomen, eri elämäntilanteessa olevia, eri ammateissa, jonkin asteista parisuhdeväkivaltaa kokeneita tai vain aiheesta kiinnostuneita. Tässä kyselyyn vastanneet olivat tosin kaikki kokeneet parisuhdeväkivaltaa henkilökohtaisesti.

Kun aloimme laatimaan kyselylomakkeen kysymyksiä, pidimme mielessä, minkälaista tietoa haluamme keretä. Analysoimme tutkimustuloksia teoriaosuuden tutkimustietoa apuna käyttäen ja siihen peilaten. Järjestimme vastaukset kysymysten mukaisesti ja käytimme apuna Webropolin antamia kaavioita ja prosentuaalisia vertailuja. Webropolin antamia kaavioita muokkasimme itsellemme helpommin ymmärrettäviksi ja analysoimme tuloksia näiden pohjalta.

11.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusta tehdessä on olennaisen tärkeää muistaa tehdä tietoisia ja eettisesti oikeita ratkaisuja koko tutkimuksen ajan. Erityisestä huomiota vaativat aiheen valinnan eettisyys, kohteena olevien henkilöiden kunnioittaminen ja epärehellisyys välttäminen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 26–27.) Olemme huomioineet opinnäytetyötä tehdessämme eettisen toiminnan periaatteet. Olemme molemmat sitoutuneet noudattamaan opinnäytetyöhön osallistuvien yhteistyötahojen sekä asiakaskyselyihin osallistuvien henkilöiden kohdalla anonymiteettiä. Säilytimme keräämämme aineistot salassa, ja opinnäytetyön julkaisemisen jälkeen hävitämme aineistot. Noudatimme lähdekritiikkiä sekä suhtauduimme eettisesti ja kunnioittaen aiheeseen sekä tutkimukseen osallistuviin henkilöihin.

Tutkimuksessamme käytimme anonymiä kyselykaavaketta, joten jokaisen osallistujan anonymiteetti säilyi alusta loppuun saakka. Kaikki vastaajien henkilötiedot, sukupuolta lukuun ottamatta, ovat anonymiin kyselyn kautta pidetty salassa, ja näin ollen vastaajien yksityisyydestä on huolehdittu alusta loppuun. Analysoinnin valmistuttua, tuhosimme kaiken keräämämme aineiston. Käyttämämme tiedonlähteet ovat perustellusti luotettavia, sillä olemme käyttäneet tiedonhakuun vain luotettavia hakukoneita ja tietokantoja, sekä suhtautuneet kriittisesti saatuihin hakutuloksiin. Tiedonlähteiksi ovat olleet pääasiassa kelpoisia vain tuoreimmat ja suosituimmat tutkimustulokset ja niistä jokaisesta tulee löytyä julkaisuvuosi sekä kirjoittaja. Olemme kuitenkin käyttäneet myös muutamaa vanhempaa lähdettä, koska aiheen määritelmät ja perustieto ei ole vuosien saatossa kuitenkaan muuttunut. Luotettavaa tiedonhakuja tehdään tarkkojen lauseiden tai sanojen avulla, ja luotettavan aineiston löytämiseen ja etsimiseen tulee käyttää systemaattisen tiedonhaun menetelmiä. Aiheen faktojen ja pohjien selvittämisessä tulee hyödyntää moninaisia, toisten aiemmin keräämiä luotettavia lähdeaineistoja, kuten muun muassa opinnäytetyöt, tutkimukset, tilastotiedot, lait ja ammattikirjallisuus. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 86.)

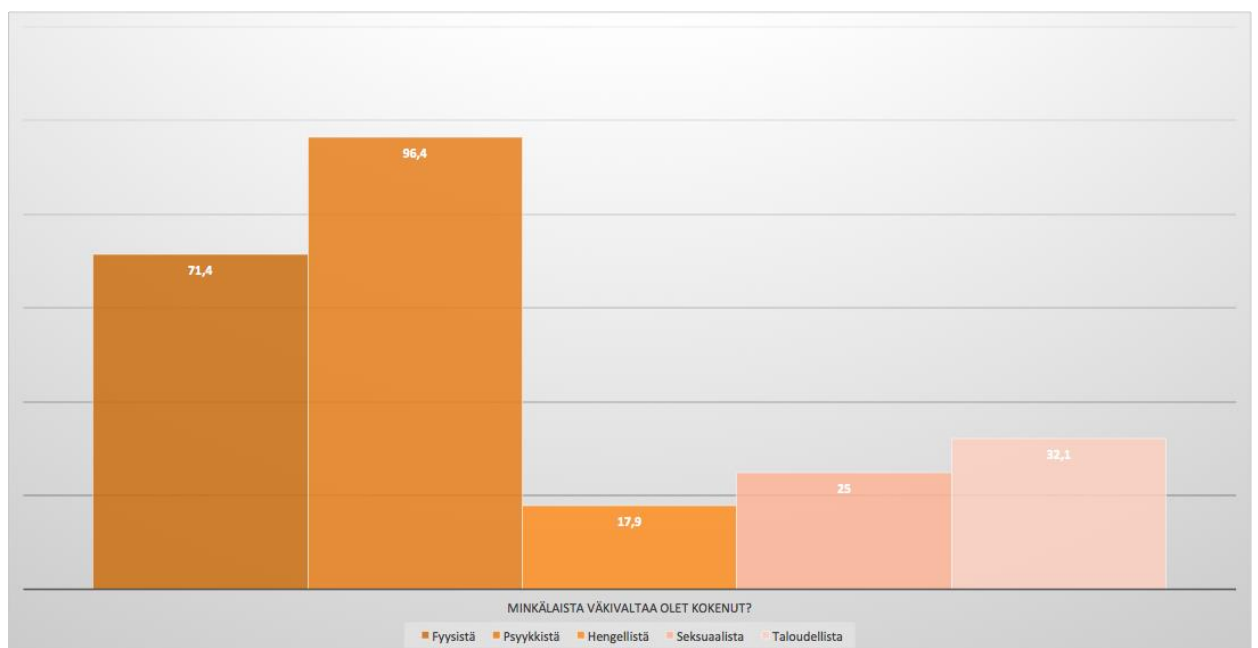
Tutkimuksen otanta on määrälliseksi tutkimukseksi pieni. Vain 28 naisen vastauksen perusteella emme voi analysoida yleistettävää tutkimustietoa. Tutkimuksemme ei kerro suomalaisesta parisuhdeväkivallasta yleisesti, vaan käsittää vain tämän otannan ja nämä kyselyyn vastanneet naiset. Tiedämme, että näiden tutkimustulosten perusteella emme pysty tuottamaan tilastollista tietoa. Koska otanta on näin pieni, eivät tutkimuksessamme toteudu määrälliset tutkimuksen kriteerit.

12 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kaikki kyselytutkimukseen vastanneet henkilöt olivat naisia, koska julkaisimme kyselyn ryhmässä, johon pääsivät liittymään ainoastaan naiset. Anonyymien kyselytakia emme tiedä naisten ikää, asuinpaikkakuntaa tai muita taustatietoja parisuhteeseen liittyen. Olisimme toivoneet saavamme enemmän vastauksia, mutta ryhmän ylläpitäjä poisti käyttäjämme ryhmästä kolmen viikon jälkeen. Tuloksista näkee kuitenkin selkeän linjan ja tarpeen yhä jatkuvalla työskentelyllä parisuhdeväkivallan ehkäisyksi ja uhrien auttamiseksi.

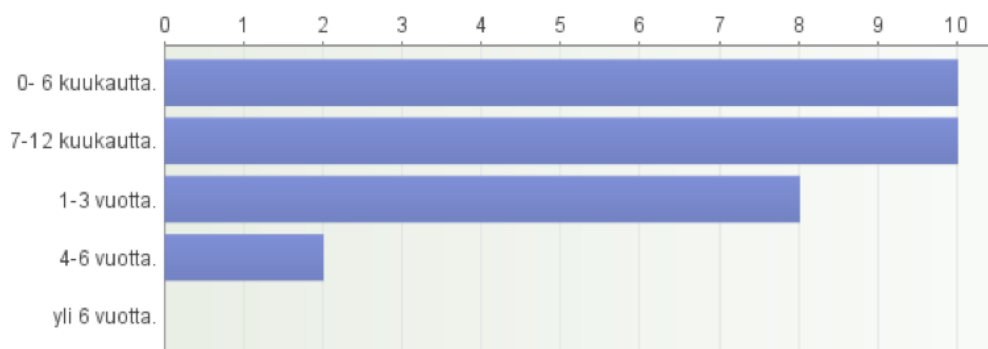
12.1 Määrällisen aineiston tulokset

Tuloksista selvisi, että psyykinen väkivalta on edelleen parisuhdeväkivallan muodoista yleisin. Jokainen vastanneista oli kokenut psyykkistä väkivaltaa suhteessaan. Toiseksi yleisimmäksi väkivallan muodoksi paljastui fyysinen väkivalta, joita oli vastanneista kokenut 20 henkilöä. Yllättävää tuloksia analysoidessa kuitenkin oli, että taloudellista väkivaltaa koetaan enemmän kuin seksuaalista ja hengellistä väkivaltaa. Vastanneista 9 henkilöä, eli lähes kolmasosa oli kokenut taloudellista parisuhdeväkivaltaa. Jokaista väkivallan muotoa on kuitenkin esiintynyt vastaajien kesken, kuten alla olevassa kuviossa tuodaan esille.

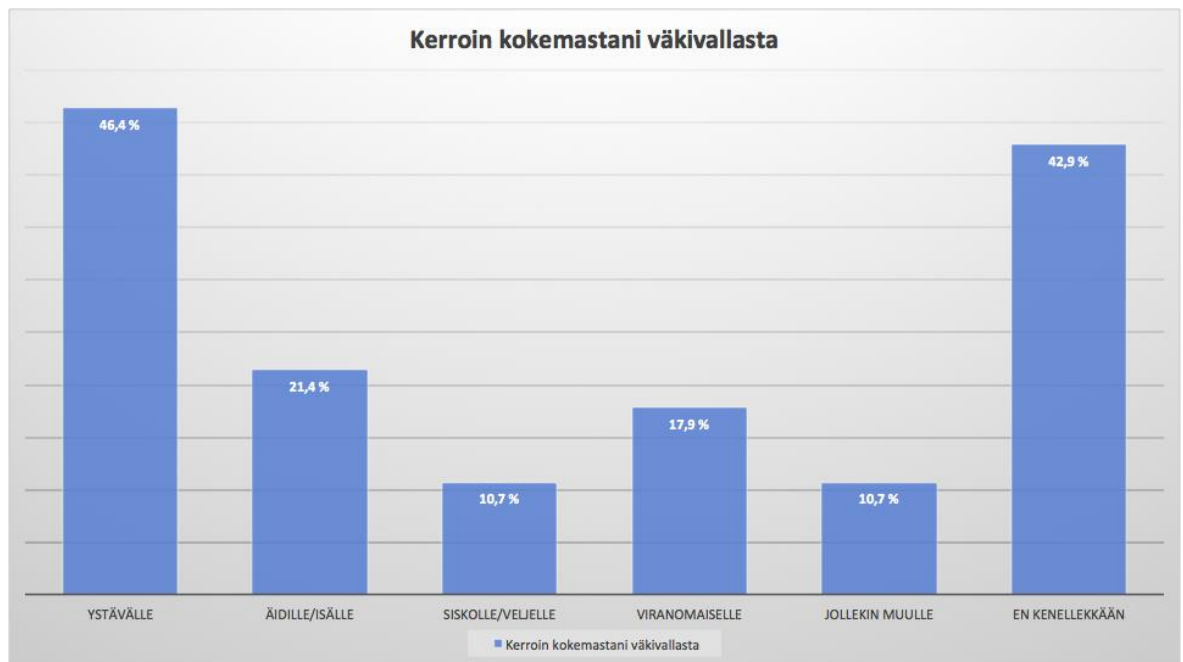
Kuvio 1. Väkivallan muodot.

Vastausten perusteella tulee ilmi, että parisuhdeväkivalta alkaa yleisesti jo suhteen ensimmäisenä vuotena. 10 henkilöä eli noin 1/3 on kertonut väkivallan alkaneen ensimmäisen puolen vuoden aikana ja sama määrä kertoo väkivallan alkaneen ensimmäisen puolen vuoden jälkeen. Alle kolmasosa (8 henkilöä) vastasi väkivallan alkaneen ensimmäisen ja kolmannen vuoden aikana ja kahdella henkilölle ilmeni parisuhdeväkivaltaa vasta neljännen ja kuudennen vuoden välisenä ajanjaksona. Yksikään vastaajista ei kertonut väkivallan alkaneen vasta kuuden vuoden parisuhteen jälkeen. Alla on kuvattu vastausten perusteella väkivallan alkamisajankohdat parisuhteissa kuvion muodossa.

Kuvio 2. Väkivallan yleisin alkamisajankohta.

Parisuhteessa ilmenneestä väkivallasta kertoi 13, eli noin kolmasosa vastaajista ystävälle. Ystävien lisäksi 6 henkilöä kertoi tilanteesta omille vanhemmille ja kolme henkilöä sisaruksille. Vain 5 henkilöä otti yhteyttä jonkin tahon viranomaiseen ja kolme henkilöä johonkin muuhun kuin taulukossa näkyviin vastausvaihtoehtoina olleisiin tahoihin. Opinnäytetyömme yksi tärkeimmistä vastauksista tutkimuskysymykseen tuli ilmi, kun vastaajista 12 henkilöä, eli yli kolmasosa ei ollut kertonut kokemaansa väkivallasta kenellekään. Vastaukset siitä, kenelle parisuhdeväkivallasta kerrottiin, on tarkemmin alla olevassa kuviossa esitetty prosentuaalisesti sekä pylväsdiagrammeja apuna käyttäen.

Kuvio 3. Kerroin kokemastani väkivallasta.

Tulosten mukaan vastaajat ovat eläneet väkivaltaisessa parisuhteessa hyvin eri pituisia aikoja. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, suhteet ovat päättyneet eroon. 28:sta vastaajasta 22 vastasi kysymyksen avoimeen osuuteen kertomalla, kuinka kauan väkivaltaa jatkui ja jatkuuko se yhä edelleen. Suurin osa naisista oli lähtenyt väkivaltaisesta parisuhteesta puolen vuoden kuluessa. Heistä muutamana kuitenkin kertoi, että eroaminen ei ole onnistunut ensimmäisellä kerralla. Parisuhdetta on yritetty uudelleen, mutta väkivallan yhä jatkuessa eroon on päädytty ja päätöksessä pysytty. Muutamilla henkilöillä väkivalta on kuitenkin jatkunut vielä eron jälkeenkin. Vaikka moni naisista on lähtenyt suhteesta jo ensimmäisen vuoden aikana, kertoi moni nainen kestäneensä tilannetta useita vuosia. Neljä naista kertoi eläneensä väkivaltaisessa suhteessa kolme vuotta, ennen kuin suhde päättyi eroon. Kaksi naista kertoi väkivallan jatkuneen neljä vuotta ennen eroa. Huolestuttavimpana ryhmänä ovat naiset, jotka olivat eläneet väkivaltaisessa suhteessa todella kauan tai elävät yhä edelleen. Muutamalla naisella erosta on jo kauan, mutta he kokivat väkivallan jatkuvan edelleen. Yksi naisista kertoi myös, että ei osaa itse määrittellä milloin väkivalta alkoi. Se vain hiipi pikkuhiljaa suhteeseen ja pian oltiin tilanteessa, josta ei löytänyt enää ulospääsyä.

Tulosten olennaisin asia on, että näistä 28 naisesta vain seitsemän oli hakenut tilanteeseen apua. Vaikka suurin osa parisuhteista olikin päätynyt eroon ja väkivalta

on jo loppunut, on silti hyvin huolestuttavaa ja surullista huomata, kuinka harva haki tilanteeseensa apua. Apua hakeneista hyvin pieni määrä oli vastannut avoimeen kysymykseen ja kertonut tilanteesta enemmän. He vastasivat kertoneensa asiasta poliisille, omalle terapeutille ja lastenneuvolan työntekijälle. Yksi vastaajista kertoi näin:

Vähän vahingossa neuvolan kautta asia puheeksi josta lastensuojelun kautta saatiin lopulta lisäapuja tilanteeseen.

Kieltävän vastauksen antaneista 21 naisesta 13 kertoi syistä lisää. Vastauksista nousee esiin päällimmäisinä uskallus ja itsensä syyttäminen. Seitsemän naista kertoi, etteivät he vain siinä tilanteessa uskaltaneet kertoa kenellekään. Kynnys avun hakemiseen tuntui liian suurelta ja eivätkä he siinä tilanteessa tienneet, mistä apua hakea. Muutama vastaajista syyttää tilanteesta täysin itseään.

Olin sinisilmäinen idiootti, vastasi yksi naisista.

Palveluiden tarpeellisuudesta kysyttäessä 20 henkilöä, eli yli 2/3 vastasi, että he eivät osaa sanoa, tulisiko väkivallan uhreille olla enemmän palveluita ja minkälaisia. Kahdeksan naisen mielestä palveluita tulisi olla enemmän, mutta yksikään naisista ei vastannut kysymykseen kieltävästi. Kahdeksasta kyllä vastanneesta neljä kertoi ajatuksistaan lisää. Naiset kertovat, että matalan kynnyksen palveluita ja keskusteluapua tulisi olla tarjolla enemmän.

He kaipaavat henkilöitä, joille kertoa tilanteesta ja ihmistä, joka osaisi tunnistaa jo esimerkiksi henkisen väkivallan merkit. Kolmen naisen mielestä parisuhdeväkivallan palvelut vastaavat tämän hetken tarvetta ja kolmen mielestä eivät. Kuitenkin suurin osa 22 naista, vastasi että he eivät osaa sanoa, vastaavatko palvelut tämän hetken tarvetta. Kysymyslomakkeen viimeisimpinä kysymyksenä oli, tietävätkö naiset mistä apua hakevat, jos sitä tällä hetkellä tarvitsevat. 15 naista vastasivat tietävänsä, mutta loput 13 eivät tienneet.

12. 2 Johtopäätökset

Tahdomme korostaa, että näin pienellä vastaajaotannalla emme voi yleistää johtopäätöksiä määrällisen tutkimusmenetelmän kriteerien mukaisesti, vaan kaikki johtopäätökset perustuvat vain tämän pienen otannan tutkimustuloksiin.

Olennaista on pohtia, miksi juuri nämä naiset olivat kiinnostuneita vastaamaan kyselyymme. Kaikki eivät välttämättä ole kyselyyn vastanneet, vaikka parisuhdeväkivaltaa olisivatkin kokeneet, sillä aihe on arka. Tämäkin osaltaan tukee johtopäätöstä siitä, että usein parisuhdeväkivalta kielletään, eikä siitä välttämättä kerrota kenellekään. Hannuksen ym. (2011, 28) mukaan naisiin kohdistuva väkivalta onkin yleisesti piilorikollisuutta, jota ei ulkopuolelle näe. Ihmiset kirjoittavat sosiaalisessa mediassa yleensä asioita kärjistetysti ja ottavat herkemmin kantaa asioihin. Tässä tutkimuksessa emme havainneet kärkevyyttä, sen sijaan turhautuneisuutta ja avuttomuutta. Vähäinen määrä vastaajia saattaa myös johtua siitä, että kyselytutkimus sai luvan olla vain kolme viikkoa Naistenhuone -ryhmässä, joten ehkä se ei tavoittanut kaikkia, jotka olisivat voineet kyselyyn vastata. Avoimien kysymysten vastaukset antavat paljon oleellista tietoa, ja kertovat vastaajista. Vastauksista huokuu toisuus ja turtuminen siihen, että tilanne on tämä eikä muuksi muutu.

Koski (1999, 11) painottaa, että väkivallaksi lasketaan kaikki henkisen, fyysisen, taloudellisen ja seksuaalisen väkivallan muodot. Tuloksista käy ilmi, että väkivaltaa, erityisesti henkistä, on usein vaikea itse huomata. Kuten tämän vastaajan lauseesta huomaa, henkistä väkivaltaa sietää pidempään kuin kuuluisi.

En osaa sanoa aikaa, se luikerteli salakavalasti arkeen, joitain vuosia henkistä, joitain kuukausia fyysistä. Fyysinen loppui asiaan ulkopuolisen puuttumisen myötä.

Tuloksista selvisi, että psyykinen väkivalta on edelleen parisuhdeväkivallan muodoista yleisin. Kyselyyn vastaajat kertoivat väkivallan alkaneen parisuhteessa juuri haukkumisesta ja pienestä uhkailusta ja myöhemmin mukaan oli tullut fyysinen väkivalta. Lehtosen ym. (1999, 38–39.) mukaan eräs väkivallan piirre onkin sen eskaloituminen eli vakavammaksi ja vaarallisemmaksi muuttuminen kerta kerran jälkeen. Usein väkivalta alkaa sanallisesta väkivallasta muuttuen myöhemmin fyysiseksi väkivallaksi, ja toimii näin fyysisen väkivallan katalysaattorina. Naisten vastauksista on huomattavissa häpeää siitä, etteivät he ymmärtäneet tilannettaan aikaisemmin. Yksi vastaajista toivoi juuri palveluiden paranemista siihen suuntaan, että ihmisellä olisi taitoa ja tietoa tunnistaa jo henkisenkin väkivallan alkupiirteet.

Yllättävää tuloksia analysoidessa kuitenkin oli, että taloudellista väkivaltaa koettiin enemmän kuin seksuaalista ja hengellistä väkivaltaa. Oletimme tilanteen olevan toisinpäin. Vastaajat kertoivat parisuhteessa ilmenneen muun muassa rahan käytön kontrollointia. Kuten Kaittilakin (2015) väitöskirjassaan pohtii, taloudellista väkivaltaa ei ole tutkittu ja tunnistettu niin paljon kuin esimerkiksi seksuaalista väkivaltaa, mutta taloudellinen väkivalta on kohonnut viime vuosien aikana yhdeksi yleisimmistä väkivallan muodoista. Lähisuhteen taloudellinen väkivalta juontaa juurensa historiaan, jolloin naisen asema ja toimeentulo oli sidoksissa mieheen. Valitettavasti taloudellinen väkivalta vallan käytön ja alistamisen keinona on edelleen vahvasti läsnä, kertovat Lehtonen ym. (1999, 42 – 43.)

Seksuaalista väkivaltaa oli kerran ja se suhde loppui pian sen jälkeen, tosin muista syistä. Psykkistä ja taloudellista kesti reilusti yli vuosi. Erottiin ja palattiin yhteen, ekoina kuukausina ei mitään ja sit nuo alkoivat taas mut ei niin pahana kuin aiemmin, paljastaa yksi nainen.

Yhtä suurimmista johtopäätöksistä on se, että naiset eivät uskalla puhua väkivallasta. Kun väkivallasta ei ole uskallettu puhua, ei siihen ole myöskään saatu ajoissa apua ja useimmissa tapauksissa väkivaltaiset parisuhteet ovat päättyneet eroon vasta, kun naiset ovat viimein rohkaistuneet suhteesta lähteä. Se vaatii kuitenkin suurta rohkeutta, ja näin ollen kaikki eivät uskalla sitä tehdä, vaan turtuvat tilanteeseen ja pysyvät parisuhteessa, vaikka väkivalta jatkuisikin. Koimme vastauksia analysoidessa, että väkivalta vaikuttaa yksilöihin niin monella tasolla, että ulkopuolison on edes mahdotonta ymmärtää henkilön kokemuksia ja syitä miksi hän ei apua väkivallasta puhunut. Kuten Ylen dokumentti (2018) kertoo, väkivaltainen parisuhde ei ole tasa-arvoinen eikä väkivaltaa kokevalla ole oikeutta päättää tekemisistään, menemisistään, sanomisistaan tai edes ajatuksistaan. Tällaisesta tilanteesta toipuminen, selviytyminen ja oman itsemääräämisoikeuden takaisin saaminen vaatii voimaa ja suurta rohkeutta.

Kai tyydyin tilanteeseen ja kovetin itseni asialle, eräs vastaajista pohtii.

Olennaisena asiana tutkimustuloksista nousi esiin, että vastaajista 12 henkilöä ei ollut kertonut kokemastaan väkivallasta kenellekään. Huolestuttavaa on, että lähes puolet (12/28) vastaajista ei ole saanut apua väkivallatilanteeseen. “En uskaltanut”,

“en osannut” ja “en kehdannut” olivat yleisimpiä vastauksia kysymykseen, miksi ei apua väkivaltatilanteeseen ollut saanut. Selvästi väkivalta saa aikaan tunteiden myllerryksen, jossa pelko ja häpeä sekä syyllisyys saavat yllötteen ihmisestä. Lehtonen ym. teoksessaan (1999, 51) summaavat, että väkivaltaisessa parisuhteessa syyllisyys, pelko, masennus, häpeä, epäonnistumisen kokemukset, vastuulla kuormittaminen, hylätyksi, eristetyksi ja alistetuksi joutumien kokemukset ja niiden herättämät tunteet kietoutuvat yhteen, ja väkivallan uhrin on usein mahdotonta analysoida mitä kaikkea hänessä tapahtuu. Nämä tunteet, tuntemukset ja omien tarpeiden ja tahdon sekä arvon tunnistamisen häilyminen vaikuttavat osallaan siihen, että väkivaltaisesta parisuhteesta on vaikeaa – tai jopa mahdotonta-lähteä, tai hakea siihen apua.

En tiennyt mistä hakea ja en uskaltanut puhua kenellekään. Kukaan ei puuttunut tai auttanut vaikka näkivät tilanteita, joten tuli tunne että vika on minussa.

En kehdannut. Häpesin että olin aloittanut suhteen sellaisen ihmisen kanssa.

Tämän huolen halusimmekin opinnäytetyössämme nostaa esille. Halusimme herättellä lukijoita siitä, miten parisuhdeväkivalta on edelleen tabu, miten tähän asiaan pitäisi tarttua, miten palvelujärjestelmää tulisi muovata helpommin tavoitettavaksi, miten palveluita tulisi tuoda enemmän julki ja luoda ihmisille enemmän tietoutta väkivallasta, tai siitä, mikä parisuhteissa on hyväksyttävää ja mikä ei, jotta kenenkään ei tarvitsisi hiljaa hyväksyä väkivaltaa missään muodossa.

Lähdin töihin toiselle paikkakunnalle. Etäisyyttä saatuani tajusin miten onneton väkivaltainen parisuhde on ja päätin erota. Näin eräs vastaajista kertoi käännekohdasta väkivaltaisessa parisuhteessa elämiselle.

Hannuksen ym. teoksen (2011, 28–30) mukaan poliisiin tietoon tuleekin vain runsas kymmenesosa naisten parisuhteessa kokemista väkivaltatapauksista, ja usein rikosilmoitus tehdään vasta sitten, kun vammat ovat riittävän selkeitä ja näyttöä väkivallasta löytyy. Tuloksista käy ilmi, että muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, suhteet ovat päättyneet eroon.

Loppui kun viimein uskalsin erota.

Eronneista muutama kuitenkin kertoi, että eroaminen ei ole onnistunut ensimmäisellä kerralla. Huolestuttavimpana ryhmänä ovat naiset, jotka ovat eläneet väkivaltaisessa suhteessa todella kauan tai elävät yhä edelleen. Syitä väkivaltaisessa suhteessa elämiseen ja tilanteen sietämiseen Hannus ym. teoksessaan (2011, 43.) selittävät seuraavasti: "Rankkojen väkivaltaisten tekojen sekä sen jälkeen seuraava lämmön ja katumuksen vaihe aiheuttavat uhrille emotionaalista riippuvuutta väkivallan tekijään." Lisäksi väkivaltaisissa suhteissa elävien naisten on todettu kehittävän itselleen erilaisia selviytymiskeinoja. Lehtosen ym. teoksen (1999, 51) mukaan väkivallalta vaikuttaa aina negatiivisesti henkilön riippumattomuuden tunteeseen. Vähitellen uhri kadottaa kokemuksen omista tarpeistaan ja omasta henkilökohtaisesta tahdostaan.

En uskalla. Rakkaus estää, en halua hänelle vaikeuksia. Mut mikä sit oikeuttaa kohtelee minua väärin, kun sanoo rakastavansa minua?

Väkivallan jatkumisesta ja sen kestosta kysyttäessä vastaukset olivat huolestuttavia ja useampi tästä pienestäkin vastaajamäärästä kertoo väkivallan jatkuvan parisuhteessa, sekä eron jälkeenkin. Vastaajat kertovat väkivallan kestosta parisuhteessa sekä eron jälkeen:

Jatkuu yhä vaikka erosta on jo kauan.

niin kauan kun tajusin lähteä.

Parisuhde päättyi jo mutta sen jälkeen alkoi fyysisesti käsiksi käyminen ja haukkuminen.

Jatkui satunnaisesti 1,5 vuotta kunnes erosimme. Väkivaltaa jatkui koko parisuhteen ajan, eli 8kk.

Väkivaltainen parisuhde päättyi neljän vuoden seurustelun jälkeen.

Jatkuu edelleen.

En osaa sanoa aikaa, se luikerteli salakavalasti arkeen, joitain vuosia henkistä, joitain kuukausia fyysistä. Fyysinen loppui asiaan ulkopuolisen puuttumisen myötä. Henkinen nostaa joskus päätään mutta sen osaa myös tunnistaa ja käsitellä.

Naisten yllä lueteltuja kommentteja varjostaa pelko, häpeä, epätoivo ja turtumus. Yksi vastanneista (viimeisin yllä mainittu suora lainaus) kertoi ulkopuolisen puuttuneen väkivaltaan, ja tilanteen helpottuneen sillä osittain, mutta väkivalta on edelleen ajoittain läsnä suhteessa. Tämän asiaan puuttumisen kautta väkivalta on tullut heidän parisuhteessaan tunnistettavaksi ja näin ollen siitä voidaan puhua ja asiaa korjata ja löytää uusia ratkaisuja.

Tulosten yksi olennaisimmista asioista oli, että näistä 28 naisesta vain seitsemän oli hakenut tilanteeseen apua. Syyksi vastaajat kertovat, ettei heillä ole ollut uskallusta ja että tilanteeseen tulee helposti sokeaksi, alkaa uskoa, että ansaitsee väkivaltaisen kohtelun, tai toisessa tapauksessa haluaa uskoa, että väkivaltainen puoliso tai kumppani pystyy muuttumaan ja lopettamaan väkivaltaisen käyttäytymisen. Naiset listasivat omakohtaisia syitä väkivallan sietämiselle.

Olin vakuuttunut että minä tein todella jotain että ansaitsin sen plus pelkäsinkin jääväni yksin.

Olin sinisilmäinen idiootti.

Lisäksi tuloksista voidaan todeta, että kynnys avun hakemiseen tuntui liian suurelta, eikä väkivallan uhri siinä tilanteessa tiennyt, mistä apua hakea. Huhtalon ym. teoksen (2003, 49) mukaan väkivallasta puhumisen ensimmäinen hetki on olennaisen tärkeä. Tässä hetkessä vaikutetaan siihen, päätyykö asiakas hakemaan tilanteeseen apua vai ei. Aina on mahdollista päästä irti tai jäädä pelon taakse. Siukolan mukaan (2014, 42 – 43) olennaisinta on kuitenkin saada uhri ymmärtämään, että muutos on mahdollinen. Vaikeista asioista täytyy keskustella, vaikka tilanne tuntuisi kyseisellä hetkellä toivottomalta. Väkivallasta keskustellessa on hyvä kysyä asioista suoraan, mutta myötätuntoisesti. Avoin ja suora keskustelu saa asiakkaankin ymmärtämään, että väkivallasta puhuminen on sallittua ja toivottua.

Kynnys avun hakemiseen tuntui liian suurelta ja vaikealta, tilanteeseen tuli sokeaksi äkkiä.

Tuloksista pystymme toteamaan, että 15 naista vastasi tietävänsä, mistä hakea apua, mutta loput 13 eivät. Luku on paljon suurempi, kuin osasimme odottaa. Tästä voimme päätellä, että matalan kynnyksen palveluita ja keskusteluapua tulisi olla tarjolla tämän hetkistä tilannetta enemmän. Kysyttäessä, minkälaisia palveluita parisuhdeväkivaltilanteiden ratkaisemiseksi tulisi olla, vastaajat kertoivat, että:

Matalan kynnyksen palveluita.

Henkilöitä joille tilannetta pystyisi purkamaan.

Keskusteluapua.

Tietoa, apuja tunnistamaan henkinen väkivalta ja myös käsitellä asiaa ns. tervein korvin.

Tutkimustuloksista voimme päätellä, että vastaajat kaipaavat henkilöitä, joille kertoa tilanteesta ja asiantuntijaa, joka osaisi tunnistaa esimerkiksi henkisen väkivallan merkit. Parisuhde- ja lähisuhdeväkivalta ovat siis edelleen ajankohtaisia ilmiöitä, ja niiden tulisi ehdottomasti olla kehittämistyön kohteena. Olemassa olevia palveluita tulisi edelleen kehittää enemmän ennaltaehkäiseviksi ja markkinoida niitä näkyvämmiin sekä muun muassa ihmisten oikeuksista, terveen parisuhteen perusteista ja väkivaltarikoslaista tulisi tiedottaa enemmän esimerkiksi kouluissa, työpaikoilla sekä terveys- ja neuvolapalveluissa. Näin kynnyks avun hakemiseen madaltuisi, kun ihmisillä olisi tarvittava tietous tunnistaa tilanne sekä tieto olemassa olevista palveluista, joten ne koettaisiin helposti saavutettaviksi.

14 POHDINTA

Parisuhdeväkivaltaa on aina ollut ja tulee aina olemaan. Väkivaltaa on monenlaista, mutta jokainen muoto satuttaa yhtä syvästi. Avun hakeminen on valitettavasti täysin yksilöstä itsestään kiinni, mutta siitä eteenpäin on vastuu meillä ammattilaisilla. Parisuhdeväkivallan palveluita on monipuolisesti, mutta silti suurin osa tutkimuksemme naisista ei tiennyt mistä apua hakea. Asian ristiriita herättää monia kysymyksiä. Kuukaan, joka ei ole parisuhdeväkivaltaa kokenut, ei voi varmasti ymmärtää kuinka moninainen ja vaikea tilanne on. Oman parisuhdeväkivallan myöntäminen on pitkä prosessi ja avun hakeminen sitäkin vaikeampaa. Tämän opinnäytetyön tekeminen sai todella ajattelemaan niitä naisia, jotka tälläkin hetkellä miettivät mistä apua saisi helpoiten ja oikealla tavalla.

Päädyimme kyseiseen opinnäytetyön aiheeseen, sillä tähtäämme molemmat jatko-opiskemaan seksuaali- ja parisuhdeterapeuteiksi, joten tulevaisuuden ammattisamme todennäköisesti työskentelemme parisuhdeväkivallan kanssa päivittäin. Aihe kiinnostaa molempia, ja sitä oli mielekästä tutkia ja analysoida, ja koemme saaneemme opinnäytetyöstä paljon oppia tulevaa varten. Erittäin mielenkiintoista on ollut kerätä aiheesta tietoa ja koostaa anonyymi kysely naisille, joilla on konkreettisesti omakohtaisia kokemuksia parisuhdeväkivallasta. Tärkeää oli myös opinnäytetyömme kautta tuoda julki huoli siitä, miten tämänkin tutkimuksen perusteella harva tietää, mistä saa apua pari- tai lähisuhdeväkivaltatilanteessa.

Prosessina opinnäytetyömme on ollut monivaiheinen, haastava ja ennen kaikkea opettavainen kokemus. Opinnäytetyömme on muuttunut matkan varrella paljon. Epäonnistuneiden yhteistyötahojen ja -hankkeiden kautta on meiltä opinnäytetyön tekijöinä vaadittu uudistumiskykyä ja kärsivällisyyttä. Opinnäytetyön teoriaosuuden valmistuessa, tarkentui tutkimuksen kohdennus ja tutkimuskysymykset. Parisuhdeväkivalta on ajankohtainen ja merkittävä aihe, jota on syytä tutkia enemmän. Mitä enemmän parisuhdeväkivallan syistä ja seurauksista tiedetään, sitä paremmin osaamme auttaa ja luoda palveluita. Opinnäytetyön haasteeksi muodostui aiheen rajaus, uusien tutkimusten löytäminen ja jo olemassa olevan tiedon toistamatta jättäminen, sillä parisuhdeväkivallasta on tehty monta opinnäytetyötä. Aiheesta voisi

tehdä jatkotutkimuksia ja paljon, sillä tarve uusille, matalankynnyksen palveluille parisuhdeväkivaltatilanteissa on suuri. Tutkimustulokset osoittavat, että parisuhdeväkivaltaa on edelleen suhteellisen paljon, ja harva siitä kertoo, tai hakee apua. Tulosten mukaan harva edes tietää, mistä apua hakea tai mihin ottaa yhteyttä.

Vaikka moni asia on mennyt matkan varrella pieleen ja tutkimuksemme aineisto on hyvin vähäinen, olemme silti tyytyväisiä tähän opinnäytetyöprosessiin. Saimme vastauksia tutkimuskysymyksiin ja opimme paljon uutta parisuhdeväkivallasta. Huolestuttavaa on, kuinka paljon parisuhdeväkivaltaa Suomessa on, vaikka naisen asema on ehdottomasti yksi maailman parhaita. Parisuhdeväkivalta tulee varmasti aina olemaan yksi Suomen suurimmista ongelmista, mutta ehkä tämänkin opinnäytetyön avulla olemme taas edes hieman viisaampia siitä mitä tilanteelle tulisi tehdä ja min-käläisille palveluille on tarvetta.

LÄHTEET

- Aaltonen, A-K., Ahlberg, M., Ervasti, K., Guttorm, A., Haavisto, A., Kiesiläinen, K., Koulu, R., Laukkanen, S., Leskelä, M., Letto-Vanamo, P., Mielityinen, I., Pohjonen, S., Takala, J-P., Takamaa, K.T. & Viitanen, K. 2001. Sovittelu ja muut vaihtoehtoiset konfliktinratkaisumenetelmät. Helsinki: WSOY.
- Ahola, T.& Ahola, M. 2016. Väkivallasta turvallisuuteen. Helsinki: Bookwell Oy.
- Amnesty International. Naisiin kohdistuva väkivalta. [Verkkosivu]. [Viitattu 17.10.2018]. Saatavana: <https://www.amnesty.fi/tyomme/teemat/naisiin-kohdistuva-vakivalta/>
- Elsevier. 2016. Eileen Leahy. "Nordic paradox": highest rate of intimate partner violence against women despite gender equality. [Verkkosivu]. [Viitattu 16.10.2018]. Saatavana: <https://www.elsevier.com/connect/nordic-paradox-highest-rate-of-intimate-partner-violence-against-women-despite-gender-equality>
- Ensi- ja turvakotien liitto. 2018. Helsinki. Tietoa ensi- ja turvakotien liitosta. [Verkkosivu]. [Viitattu: 21.9.2018.] Saatavana: <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/>
- Fagerlund, M. Lähisuhdeväkivalta poliisin perheväkivaltatehtävillä. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 123. 2016. [Verkkojulkaisu]. Tampereen poliisiammattikorkeakoulu. [Viitattu 24.10.2018.] Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/115517/Raportti_123_verkko.pdf?sequence
- Forward, S., Torres J. & Rutanen, M. 1989. Miehet, jotka vihaavat naisia. Naiset, jotka rakastavat heitä. Espoo: Amer-yhtymä Oy Weilin+Göös kirjapaino.
- Hannus, R., Mehtola, S. & Natunen, L. 2011. Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto.

- Heikkilä, T. Tilastollinen tutkimus. Kvantitatiivinen tutkimus. 2014. [WWW-dokumentti] [Viitattu 2.1.2019.] Saatavana: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>
- Heinämaa, S., Näre, S. 1995. Pahan tyttäret. Sukupuolitettu pelko, viha ja valta. 2.painos. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hokkanen, T, 2005. Äitinä ja isänä eron jälkeen: Yhteishuoltajavanhemmuus arjen kokemuksena. Jyväskylä: Jyväskylän Yliopisto.
- Huhtalo, P., Kuhanen, J & Pyykkö, E. 2003. Kotona turvassa. Katkaise väkivallan kierre. Vantaa: Dark Oy.
- Husso, M. 2003. Parisuhdeväkivalta. Lyötyjen aika ja tila. Tampere: Vastapaino.
- Jaana Koivukangas. 2007. Suomen Mielenterveyseura & Rikosuhripäivys. Käytännön oikeusopas väkivaltarikoksen uhrille. Julkaisijat: Rikosuhripäivystys. Helsinki. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 20.11.2018.] Saatavana: https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstruc-ture/14927_Oikeusopas2008.pdf?02eacd8eb1d5d488
- Kaitue, S., Noponen, T. & Slåen, A. 2007. Yleistä muttei yksityistä – Oikeudelliset keinot lähisuhdeväkivallasta selviytymiseen. Helsinki: Edita.
- Kirkko ja kaupunki. 22.04.2013. Varo hengellistä väkivaltaa! Villa, J. [Verkkosivu]. [Viitattu 4.12.2018.] Saatavana: <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/varo-hengellista-vakivaltaa->
- Kivelä, S., Leppäkoski, T., Kälvinmäki, J., Ruohoniemi, J., Puolijoki, H. & Paavilainen E. 2016. Miten parisuhdeväkivalta näyttäytyy terveydenhuollossa. [Verkkajulkaisu]. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti. [Viitattu 4.12.2018.] Saatavana: [file:///Users/neatuominen/Downloads/56915-Artikkelin%20teksti-60934-1-10-20160811%20\(1\).pdf](file:///Users/neatuominen/Downloads/56915-Artikkelin%20teksti-60934-1-10-20160811%20(1).pdf)

- Koski, H. 1999. Ulos ansasta. Apua perheväkivaltilanteisiin. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Kriisikeskus Mobile. 2018. Kriisityö. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.12.2018] Saatavana: <https://kriisikeskusmobile.fi/kriisityo/>
- Kriisikeskus. Tukea ja apua kasvokkain. Suomen mielenterveysseura 2018. Helsinki. [Verkkosivu]. [Viitattu 24.10.2018]. Saatavana: <https://www.mielenterveysseura.fi/fi/tukea-ja-apua/kriisikeskus-tukea-ja-apua-kasvokkain>
- Käpy ry. 2018. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.12.2018.] Saatavana: <https://kapy.fi/materiaalipankki/kriisityo/>
- L. 19.12.1889/39. Rikoslaki
- Lehtonen, A. & Perttu, S. 1999. Naisiin kohdistuva väkivalta. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Lindqvist, R. 2005. Perussosiaalityö ja parisuhdeväkivalta. [Verkkosivu]. Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 24.10.2018.] Saatavana: <https://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=09ca22a9-e120-4f89-9803-7c7f741ad829>
- Mielenterveyden keskusliitto. Henkinen ja fyysinen väkivalta. [Verkkosivu]. [Viitattu 17.10.2018]. Saatavana: <http://mtkl.fi/tietoa-mielenterveydesta/aikuisille/henkisen-ja-fyysinen-vakivalta/>
- Mielenterveysseura. Kriisipuhelin. 2018. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.12.2018.] Saatavana: <https://www.mielenterveysseura.fi/fi/tukea-ja-apua/kriisipuhelin-apua-elämän-kriiseihin>
- Minilex. Lakia helpommin. Raiskauksen rangaistus. [Verkkosivu]. [Viitattu 4.12.2018]. Saatavana: <https://www.minilex.fi/a/raiskauksen-rangaistus>
- Mononen- Mikkilä, P., Perttu, S., Rauhala, R., Särkkälä, P. 1999. Päänavaus selviytymiseen. Väkivaltaa kokeneiden naisten käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

- Naisten linja. Väkivallan muodot. Henkinen väkivalta. [Verkkosivu]. [Viitattu 20.11.2018.] Saatavana: <https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/vakival-lan-muodot/henkinen-vakivalta/>
- National Sexual Violence Resource Center. What is sexual violence? [Verkojulkaisu]. [Viitattu 17.10.2018]. Saatavana: https://www.nsvrc.org/sites/default/files/Publications_NSVRC_Factsheet_What-is-sexual-violence_1.pdf
- Nettiturvakoti. Apua perheväkivaltaan –turvallisuutta lähisuhteisiin.2018. [Verkkosivu]. [Viitattu 21.9.2018.] Saatavana: <https://nettiturvakoti.fi/>
- Nettiturvakoti. Väkivallan monet kasvot. Uskonnollinen väkivalta. [Verkkosivu]. [Viitattu 17.10.2018]. Saatavana: <https://nettiturvakoti.fi/tunnista-vakivalta/vakival-lan-monet-kasvot/#uskonnollinen-vakivalta>
- Oikeus. Oikeusapu. 2018. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.12.2018.] Saatavana: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>
- Oikeusministeriö. Rikoksentorjuntaneuvosto. 18.2.2013. Väkivallan vähentäminen. Lähisuhdeväkivalta. [Verkkosivu]. [Viitattu 7.12.2018.] Saatavana: <http://www.vakivallanvahentaminen.fi/fi/index/vakivallanmuotoja/lahisuhdevakivalta.html>
- Ojuri, A. 2001. Hukasta kukkaan. Naisen tie väkivallasta selviytymiseen. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto.
- Perhe – ja lähisuhdeväkivalta. Auttamisen käytäntöjä. 2006. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto.
- Perttu, S. & Söderholm, A-L. 1998. Väkivaltaa kokeneiden auttaminen. Opas ammattihenkilöstölle. 2.painos. Helsinki: Edita ab.
- Perttu, S., Mononen-Mikkilä, P., Rauhala, R. & Särkkälä, P. Päänavaus selviytymiseen. Väkivaltaa kokeneiden naisten käsikirja. [Verkojulkaisu]. [Viitattu

4.12.2018] Saatavana: www.hotpeachpages.net/lang/speak/paanavaus-SUOMI.pdf

Poikela, E. 2010. Sovittelu. Ristiriitojen kohtaamisesta konfliktien hallintaan. Juva: PS- kustannus.

Poliisi.fi. 2018. Perheväkivalta [Verkkosivu]. [Viitattu 24.10.2018.] Saatavana: <https://www.poliisi.fi/rikkokset/perhevakivalta>

Rantala, K., Smolej, M., Leppälä, J., Jokinen A. 2008. Kaltevalla pinnalla: Perheen sisäisen lähestymiskiellon arviointitutkimus. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.

Rauta, H, 2014. Tahdon uuden elämän, irti väkivaltaisesta parisuhteesta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo.

Rikosuhripäivystys. 2014. Kenelle palvelut on tarkoitettu. [Verkkosivu]. [Viitattu 6.12.2018.] Saatavana: <https://www.riku.fi/fi/palvelut/kenelle+palvelut+on+tarkoitettu/>

Rikosuhripäivystys. 2014. Lähisuhdeväkivalta voi koskettaa jokaista. [Verkkosivu]. [Viitattu 26.3.2018]. Saatavana: <https://www.riku.fi/fi/erilaisia+rikoksia/lahisuhdevakivalta/>

Siukola, R. 2014. Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkkinä päihde- ja mielenterveystyö. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Smolej, M. Haaste.19.12.2013. Toistuvan väkivallan uhrit. [Verkkajulkaisu]. Lehtiaristo. [Viitattu 7.12.2018.] Saatavana: <https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiaristo/haaste42013/toistuvanvakivallanuhrit.html>

Sosiaali- ja terveysalan lupa –ja valvontavirasto. 16.11.2016. Terveydenhuollon ammattilaisen ilmoitusvelvollisuuksia. [Verkkosivu]. [Viitattu 6.12.2018.] Saatavana: <https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/hyva-ammattinharjoittaminen/terveydenhuollon-ammattihenkilön-ilmoitusvelvollisuuksia>

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Stakes. Elämä ilman pelkoa. Keinoja kouluille puuttua pari- ja lähisuhdeväkivaltaan. 2002. Stakes/Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojekti 1998-2002. Hamina: Oy Kotkan kirjapaino ab.

Sosiaali- ja terveystalvet. 2018. Sodankylä. Perheneuvola [Verkkosivu]. [Viitattu 21.9.2018]. Saatavana: <http://www.sodankyla.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/Pages/Perheneuvola.aspx>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Perheasiain neuvottelukeskus. 2018. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.9.2018]. Saatavana: <https://evl.fi/apua-ja-tukea/ihmissuhteet/kirkon-perheneuvonta-auttaa-maksutta>

Terveyden – ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2018. Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.11.2018.] Saatavana: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/naisiin-kohdistuvan-vakivallan-vahentamisen-ohjelma>

Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos (THL). 2010. Suomalainen tutkimus. [Verkkosivu]. [Viitattu 16.10.2018]. Saatavana: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/avow-tutkimus-ikaantyvien-naisten-kaltoinkohtelusta/suomalainen-tutkimus>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2012. Huostaanotto. [Verkkosivu]. [Viitattu 4.12.2018.] Saatavana: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/huostaanotto>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2015. Parisuhdeväkivalta. 2.1.2015. [Verkkosivu]. [Viitattu 26.3.2018]. Saatavana: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon-tueksi/lahisuhde-perhevakivallan-ehkaisytyo/lahisuhde/parisuhdevakivalta>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2017. Lähisuhdeväkivalta. 16.6.2017 [Verkkosivu]. [Viitattu 26.3.2018]. Saatavana: <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa>

[arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-muotoja/lahisuhdevakivalta](#)

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Väestöliitto. 2018. Seksuaalinen väkivalta. [Verkkosivu]. [Viitattu 4.12.2018]. Saatavana: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhhteesta/parisuhdevakivalta/seksuaalinen-vakivalta/

Väestöliitto. 2018. Trauma ja tunnekeskeinen pariterapia. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.12.2018]. Saatavana: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhhteesta/tietoa_parisuhdeammattilaisille/pariterapian_teorioita/tunnekeskeisesta_pariterapiasta/trauma_ja_tunnekeskeinen_pariter/

Väestöliitto. 2018. Väkivallan yleisyys. [Verkkosivu]. [Viitattu 16.10.2018]. Saatavana: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhhteesta/parisuhdevakivalta/vakivallan-yleisyys/

Yle, akuutti. 23.11.2015. Froloff, L. Taloudellinen väkivalta voi varjostaa tilannetta. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 4.12.2018]. Saatavana: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/11/23/taloudellinen-vakivalta-voi-varjostaa-parisuhdetta>

Yle, dokumentit. 27.01.2018. Tuhoisan rakkauden kaava. Haastattelija: Raine, K. Naisten linja. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 4.12.2018.] Saatavana: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/01/27/tuhoisan-rakkauden-kaava>

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

LIITE 1. Kyselylomake

1. Olen nainen Mies

2. Olen kokenut parisuhteessa psyykkistä väkivaltaa?

fyysistä

taloudellista

hengellistä

näitä kaikkia

3. Väkivalta alkoi, kun suhde oli kestänyt? 0-6kk

7- 12 kk

1 – 3 v.

4 – 6 v.

yli 6 v.

4. Kerroin väkivallasta? Ystävälle

Vanhemmille

Sisaruksille

Viranomaiselle

Jokin muu?

En kenellekään

5. Kuinka kauan väkivaltaa jatkui?

6. Hain tilanteeseen apua?

Kyllä Mistä apua hait?

Ei

7. Tulisiko parisuhdeväkivallan uhreille olla mielestäsi tarjolla enemmän palveluita?

Kyllä Minkälaisia palveluita ?

En osaa sanoa

Ei, palveluita on mielestäni tarpeeksi []

8. Vastaavatko tämän hetkiset palvelut mielestäsi tarpeeseen?

Kyllä []

Ei []

9. Tiedätkö mistä hakea parisuhdeväkivaltaan apua, jos sitä tarvitset?

Tiedän []

En tiedä []